

เข้าเขตแดนของประเทศพม่าก็จะใช้รถยนต์ปิกอัพของฝั่งพม่าแทน เนื่องจากตำรวจตรวจคนเข้าเมืองไม่อนุญาตให้นำรถยนต์ออกนอกประเทศไทยโดยผ่านจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า

ในส่วนของการชำระราคาสินค้าที่ทำการซื้อขายนั้น “ลุงสาม” และคู่ค้าจะใช้เงินบาทเป็นหลัก โดยจะชำระโดยผ่านตัวแทนซึ่งเป็นบุคคลที่รู้จักและน่าเชื่อถือ แต่เนื่องจากการชำระราคาสินค้าโดยวิธีนี้ค่อนข้างเสี่ยงจึงอยากให้ธนาคารเพื่อเป็นตัวแทนในการชำระหนี้

(2) กรณีศึกษา (Case Study): ชื่อ: ลุงยาว (นามสมมติ)

สถานะบุคคลตามกฎหมาย : คนสัญชาติไทย

ข้อสังเกต : ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“ลุงยาว” เป็นผู้ประกอบการค้าสัญชาติไทย หลังจากที่ “ลุงยาว” ได้แต่งงานกับภรรยาซึ่งเป็นคนจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ได้ใช้ชีวิตอยู่ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนตลอดมา เหตุที่ “ลุงยาว” มาประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนนั้นก็เพราะเพื่อนของ “ลุงยาว” ซึ่งประกอบอาชีพดังกล่าวนั้นแนะนำให้ “ลุงยาว” มาประกอบอาชีพนี้

“ลุงยาว” ประกอบธุรกิจการค้าชายตามแนวชายแดนมาได้ 10 กว่าปีแล้ว การทำการค้าชายแดนในช่วงแรกนั้น “ลุงยาว” ทำการค้าพืชผลทางการเกษตร โดยจะสั่งซื้อสินค้าเกษตรจากคู่ค้าฝั่งพม่าเข้ามาขายในประเทศไทย และในบางครั้ง “ลุงยาว” ก็จะมีส่งสินค้าจากประเทศไทย เช่น น้ำมันพืช อะไหล่รถยนต์ ไปแลกกับสินค้าเกษตรดังกล่าว

ในการตกลงซื้อขายสินค้าเกษตรดังกล่าวนี้ “ลุงยาว” จะทำสัญญากันด้วยวาจาโดยจะมีการติดต่อทางโทรศัพท์ระหว่าง “ลุงยาว” กับคู่ค้าชาวพม่า ส่วนการชำระเงินค่าสินค้านั้นจะมีทั้งแบบชำระค่าสินค้านั้นเป็นเงินสดโดยจะชำระเป็นเงินบาท และในบางครั้งก็จะนำสินค้าจากประเทศไทยไปแลกกับสินค้าจากคู่ค้าชาวพม่า

นอกจาก “ลุงยาว” จะประกอบอาชีพค้าขายสินค้าตามแนวชายแดนฝั่งไทยและฝั่งพม่าแล้ว ปัจจุบัน “ลุงยาว” ยังทำกิจการด้านการขนส่งสินค้าไปยังประเทศพม่า และยังเป็นตัวแทนของบริษัทต่างๆ ในการติดต่อทำพิธีการด้านศุลกากรและบริการด้านขนส่งสินค้าให้กับลูกค้าทั้งชาวพม่า ชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาประมูลสินค้าในเขตปลอดอากร (FREE ZONE) ของประเทศไทยด้วย การเป็นตัวแทนในด้านการขนส่งสินค้านั้นครอบคลุมถึงอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และอำเภอต่างๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

นอกจากนั้น “ลุงยาว” ยังมีบริการด้านการขนส่งสำหรับสินค้าถ้ายลำจากประเทศมาเลเซียและประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย โดย “ลุงยาว” เล่าให้ฟังว่า ผู้ประกอบการฝั่งพม่าที่สั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศญี่ปุ่น และต้องการขนส่งสินค้าผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปประเทศพม่า หากต้องการใช้บริการขนส่งสินค้านี้ดังกล่าวก็น่าจะติดต่อมาที่ “ลุงยาว” โดยตรง ทั้งนี้เพราะว่ารถบรรทุกสินค้าจากต่างประเทศไม่สามารถจะแล่นผ่านบนเส้นทางที่จะไปช่องทางการค้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ เนื่องจากมี

ระยะทางที่ยาวไกลและอุปสรรคในการเดินทางค่อนข้างมากไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และในกรณีที่สินค้าถ่ายลำซึ่งอยู่ในระหว่างความรับผิดชอบของ “ลุงยาว” เกิดความเสียหายขึ้น “ลุงยาว” จะเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นเองทั้งหมด

(3) กรณีศึกษา (Case Study): ชื่อ: พี่แก่ง (นามสมมติ)

สถานะบุคคลตามกฎหมาย : คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย (ภายใต้มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522)

ข้อสังเกต : ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“พี่แก่ง” เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับสามีซึ่งเป็นคนสัญชาติไทย ในขณะที่คณะผู้วิจัยเจอ “พี่แก่ง” “พี่แก่ง” ยังคงถือ “ใบสำคัญถิ่นที่อยู่” อยู่

สำหรับสินค้าที่ “พี่แก่ง” นำเข้ามาขายในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดใกล้เคียงนั้นเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอจำพวกผ้าทอ และหัตถกรรมจำพวกไม้ เช่น หีบไม้ ที่รองแก้วที่ทำจากไม้ เป็นต้น โดยสินค้านี้ดังกล่าวสั่งซื้อจากจังหวัดมณฑลเย่ ประเทศพม่า และในการนำสินค้านี้เข้ามาในประเทศไทยนั้นจะใช้รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก เช่น รถยนต์กระบะ รถยนต์บรรทุก 6 ล้อ บรรทุกสินค้านี้เข้ามา ในการสั่งซื้อสินค้าแต่ละครั้งจะใช้วิธีโทรศัพท์จากประเทศไทยไปยังประเทศพม่า แต่ในบางครั้ง “พี่แก่ง” ก็จะโดยสารเครื่องบินจากประเทศไทยไปยังจังหวัดมณฑลเย่ ประเทศพม่าเพื่อซื้อสินค้าโดยตรง ทั้งนี้เพราะสินค้าที่เป็นสิ่งทอจำพวกผ้าทอจำเป็นต้องไปดูแบบตามคำสั่งซื้อ (Order) ของลูกค้าที่สั่งมา

ในส่วนของลูกค้าของ “พี่แก่ง” นั้นจะมีหลายกลุ่ม เช่น ลูกค้ากลุ่มโรงแรม รีสอร์ท และนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดใกล้เคียง สินค้าที่นำเข้ามาบางส่วนจะส่งต่อไปให้น้องสาวจำหน่ายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน บางส่วนก็จะนำไปขายที่จังหวัดเชียงใหม่ และบางส่วนก็จะส่งต่อไปให้ลูกค้าที่สั่งซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายต่อในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

(4) กรณีศึกษา (Case Study): ชื่อ: พี่แขก (นามสมมติ)

สถานะบุคคลตามกฎหมาย : คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย

ข้อสังเกต : ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“พี่แขก” เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการค้าชายแดนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดเมื่อพ.ศ.2512 ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นชาวกะเหรี่ยง นับถือศาสนาอิสลาม ถือบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติไทย (ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (มีถิ่นที่อยู่ถาวร)) และบัตรประจำตัวผู้ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อความมั่นคง แม้ว่า “พี่แขก” จะเกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่ “พี่แขก” ก็มีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ที่จังหวัดลพบุรี ประเทศพม่า รวมทั้งมีภรรยาเป็นคนสัญชาติไทยด้วย

“พี่แขก” เริ่มประกอบธุรกิจการค้าขายแดนเมื่ออายุได้ประมาณ 17-18 ปี โดยสั่งซื้อสินค้าเกษตร เช่น พริกแห้ง ยาสูบ งา ถั่ว จากจังหวัดลพบุรี ประเทศพม่าเข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยเพื่อส่งไปจำหน่ายที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา

เนื่องจาก “พี่แขก” ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้ากับจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เพราะไม่มีบัตรประจำประชาชนไทยจึงทำให้การนำเข้าสินค้าต้องนำเข้าในนามบริษัท ห้างร้านอื่นๆ ซึ่งเป็นนิติบุคคลไทย

ในการติดต่อเพื่อนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะติดต่อทางโทรศัพท์โดยการซื้อขายไม่มีการทำเป็นลายลักษณ์อักษร การชำระค่าสินค้า การรับมอบสินค้า การขนส่งสินค้าหลังจากสินค้าเข้ามาที่เขตจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าในประเทศไทยก็จะดำเนินการเองทั้งหมด

นอกจากนั้น การเสียภาษีศุลกากรการนำเข้าสินค้าทาง “พี่แขก” ก็เสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมดเช่นกัน แต่ในนามบริษัท ห้างร้านอื่นๆ ซึ่งเป็นนิติบุคคลไทย โดยบริษัท ห้างร้านอื่นๆ ซึ่งเป็นนิติบุคคลไทยนั้นจะได้ค่าตอบแทนจำนวน 6% จากจำนวนเงินที่ต้องจ่ายค่าภาษีศุลกากรการนำเข้าสินค้าแต่ละครั้ง

นอกจากทาง “พี่แขก” จะติดต่อซื้อขายสินค้าเองทั้งหมดแล้ว โกดังที่สร้างขึ้นในนามของบริษัท ห้างร้านอื่นๆ ซึ่งเป็นนิติบุคคลไทยเพื่อใช้ในการเก็บสินค้าต่างๆ ที่นำเข้าจากประเทศพม่ายังก่อสร้างด้วยเงินของ “พี่แขก” อีกด้วย ส่วนทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์อื่น เช่น ที่ดิน ก็ต้องใช้ชื่อของคนไทยเป็นผู้ครอบครองแทน แต่ “พี่แขก” ยังสามารถเปิดบัญชีกับทางธนาคารได้

ในเรื่องการส่งสินค้าออกไปประเทศพม่า นั้น สินค้าที่ส่งออกก็จะเป็นสินค้าประเภทน้ำมันพืช ผงชูรส รองเท้าแตะ และลูกค้าฝั่งพม่าที่ทำการค้าขายก็เป็นลูกค้าที่ทำการค้าขายกันมานานแล้ว ลูกค้าหนึ่งในนั้นคือ ป้าหวาน (นามสมมติ) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าที่อาศัยอยู่ที่จังหวัดลพบุรี ประเทศพม่า

ป้าหวานทำการค้าขายกับ “พี่แขก” รวมทั้งผู้ประกอบการค้าฝั่งไทยอื่นอีกหลายคน ในการทำการค้าระหว่างกันนั้นจะใช้วิธีติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์ ไม่มีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร การชำระค่าสินค้าจะใช้แบบสินค้าแลกสินค้า หากสินค้ามีไม่พอแลกกันก็จะชำระเป็นเงินโดยอาศัยการให้บริการของพ่อค้าคนกลางที่ทำหน้าที่แลกเงินจำดเป็นเงินบาทที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก หรือที่เรียกว่า “โพยก๊วน” เมื่อทำการค้าครบหนึ่งปี ป้าหวาน (นามสมมติ) จะเดินทางเข้ามาที่ประเทศไทยเพื่อมาทำบัญชีหักกลบลบหนี้ค่าสินค้าที่ค้าขายกับผู้ประกอบการฝั่งไทย โดย 1 ปีจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทยครั้งละ 7 วัน

การค้าขายแดนในช่วงแรก “พี่แขก” ใช้เส้นทางทางน้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเล่นเรือไปที่บ้านแม่ตะวอ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และข้ามไปฝั่งบ้านแม่ตะวอ ประเทศพม่า

ต่อมาได้มาใช้เส้นทางทางบกในจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-พม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเส้นทางนี้จะใช้ในหน้าแล้งเท่านั้น เพราะค่าใช้จ่ายในการขนส่งจะถูกกว่าการใช้จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-พม่าทางเส้นทางทางน้ำ กล่าวคือ ทางผู้ประกอบการจะเสียค่าเช่ารถยนต์บรรทุกสินค้า เช่น หากเป็นน้ำมันก็จะเสียค่าใช้จ่ายปีละ 18 บาท เมื่อรถยนต์แล่นมาถึงสันเขตกของจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าแล้ว

ก็เสียค่าจ้างแรงงานขนส่งสินค้าลงจากรถยนต์ ถ้าเป็นน้ำมันก็เหมาค่าแรงคันละ 800 บาท ส่วนแรงงานที่ขนถ่ายสินค้าลงจากรถยนต์ในบริเวณฝั่งไทย คือ ชาวบ้านในจังหวัดแม่ฮ่องสอน หลังจากที่หน่วยงานราชการของไทยตรวจปล่อยสินค้าเสร็จแล้วก็จะขนสินค้าขึ้นรถบรรทุกของชาวพม่า ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ผู้ประกอบการฝั่งพม่าเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด แรงงานที่ขนสินค้าขึ้นก็เป็นแรงงานชาวพม่า แต่หากเป็นหน้าฝนการใช้เส้นทางดังกล่าวไม่สะดวก “พีแวก” ก็จะกลับมาใช้เส้นทางจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-พม่าทางเส้นทางทางน้ำแทน

แต่ในการใช้เส้นทางขนส่งสินค้าทางจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-พม่าทางเส้นทางทางน้ำนั้นค่าใช้จ่ายในการขนส่งจะค่อนข้างสูง เช่น กรณีการขนส่งน้ำมันจากฝั่งไทยไปฝั่งพม่า ต้องใช้รถบรรทุกน้ำมันไปยังจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า จากนั้นต้องขนถ่ายน้ำมันใส่รถยนต์กระบะเพราะรถบรรทุกสิบล้อไม่สามารถแล่นลงไปยังท่าเรือได้ รถยนต์กระบะหนึ่งคันบรรทุกได้ 50 ปี๊บ ค่าเช่ารถยนต์เที่ยวละ 100 บาท ค่าเช่าเรือบรรทุกน้ำมันเที่ยวละ 7,000 – 8,000 บาท ค่าแรงงานขนน้ำมันปี๊บละ 2 บาท ค่าผ่านทางของชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า 5,000 บาท เมื่อเรือบรรทุกน้ำมันแล่นถึงบ้านตะกอกท่า ประเทศพม่าทางประเทศพม่าไม่ให้เรือใหญ่แล่นเข้าไปในน่านน้ำจึงต้องขนถ่ายสินค้าลงจากเรือเพื่อขนสินค้าขึ้นเรือเล็กของชาวพม่า ค่าขนน้ำมันลงเรือปี๊บละ 2 บาท เมื่อน้ำมันถูกขนลงจากเรือที่บ้านตะกอกท่า ประเทศพม่าแล้วความรับผิดชอบในความเสียหายและค่าขนส่งของผู้ประกอบการฝั่งไทยก็จะสิ้นสุดลง หลังจากนั้นค่าขนส่งและความเสียหายจะเป็นของผู้ประกอบการฝั่งพม่า

นอกจากนั้น “พีแวก” ยังได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับสินค้าถั่วลิสงโดยมีทั้งกรณีที่ลูกค้าฝั่งพม่าติดต่อมาซื้อสินค้าจาก “พีแวก” ซึ่งเป็นสินค้าจากต่างประเทศโดยตรง เช่น น้ำมันปาล์ม น้ำมันดีเซลจากประเทศมาเลเซีย เมื่อ “พีแวก” ได้รับการสั่งซื้อสินค้านี้ก็จะติดต่อไปยังบริษัทซึ่งเป็นตัวแทนของสินค้าต่างประเทศนั้นๆ ในประเทศไทย ทางบริษัทตัวแทนก็จะส่งสินค้าจากบริษัทแม่ซึ่งอยู่ต่างประเทศและนำเข้ามาในประเทศไทย หลังจากมีการเสียค่าธรรมเนียมภาษีสินค้าขาเข้าและขนส่งมาที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้วทาง “พีแวก” ก็จะประสานงานกับทางด่านศุลกากรเพื่อเสียค่าธรรมเนียมเพื่อขนส่งสินค้าไปยังเขตจุดผ่อนปรนไทย – พม่าเพื่อส่งให้ลูกค้าฝั่งพม่าต่อไป

นอกจากนั้นยังมีกรณีที่ลูกค้าฝั่งพม่าติดต่อซื้อสินค้าจากต่างประเทศโดยตรงมาขอใช้บริการเรื่องการขนส่งสินค้าจาก “พีแวก” เพื่อขนส่งสินค้าผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปยังจุดผ่อนปรนไทย-พม่าอีกด้วย โดยในการขนส่งสินค้าไปยังจุดผ่อนปรนดังกล่าวหากสินค้าเสียหาย ทางบริษัทขนส่งสินค้าจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าเสียหายทั้งหมด เช่น หากเป็นน้ำมันปาล์ม ทางบริษัทขนส่งจะได้ค่าขนส่งปี๊บละ 18 บาท หากสินค้าที่ขนส่งเสียหายต้องชดใช้ปี๊บละ 720 บาท ในขณะเดียวกันทาง “พีแวก” ก็จะได้ค่าตอบแทนจากบริการการค้าสินค้าถั่วลิสง เช่น ถ้าเป็นน้ำมันจะได้รับค่าบริการปี๊บละ 3-4 บาท สำหรับสินค้าถั่วลิสงที่มาใช้บริการของ “พีแวก” โดยส่วนใหญ่จะมาจากประเทศญี่ปุ่น เช่น ฝ้ายเก่า รถจักรยานมือสอง อะไหล่รถยนต์เก่า และจากประเทศมาเลเซีย เช่น น้ำมันพืช น้ำมันดีเซล เป็นต้น

(5) กรณีศึกษา(Case Study): ชื่อ: พี่แว่น (นามสมมติ)

สถานะบุคคลตามกฎหมาย : คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย

ข้อสังเกต : ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“พี่แว่น” เกิดเมื่อพ.ศ.2509 ที่ชายแดนบ้านผาปูน อำเภอผาปูน ประเทศพม่า ซึ่งเป็นเขตแดนติดต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า “พี่แว่น” ได้เดินทางไปมาหาสู่ระหว่างบ้านผาปูน ประเทศพม่ากับประเทศไทย จนในท้ายที่สุดได้ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัจจุบัน “พี่แว่น” ถือบัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูง และได้ยื่นขอสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรี (ภายใต้มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522) พร้อมกับภรรยา ส่วนลูกๆทั้งสี่คนก็ยื่นขอสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว

“พี่แว่น” เคยทำงานให้กับ “พี่แขก” ต่อมา “พี่แว่น” ก็ได้ลาออกเพื่อมาประกอบธุรกิจการค้าชายแดนโดยตรง โดยมีป้าหวาน (นามสมมติ) ลงทุนซื้อเรือขนส่งสินค้าให้ “พี่แว่น” ทำการค้าทั้งกรณีการนำเข้าสินค้าจากฝั่งพม่า เช่น พริก ถั่ว งา และน้ำมัน และการส่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศจากบริษัทตัวแทนในต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยให้กับลูกค้าฝั่งพม่า เช่น รถจักรยานจากประเทศญี่ปุ่น น้ำมันจากประเทศมาเลเซีย เป็นต้น เมื่อสินค้าที่สั่งซื้อมาถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอน “พี่แว่น” จะติดต่อประสานงานกับด่านศุลกากรจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อนำสินค้าออกไปฝั่งพม่า รวมทั้งการติดต่อเรื่องการขนส่งสินค้าดังกล่าวด้วย

สำหรับเส้นทางที่ใช้ในการขนส่งสินค้าโดยหลักจะใช้จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนไทย – พม่าซึ่งเป็นเส้นทางทางบก แต่ถ้าเป็นหน้าฝนก็จะใช้จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-พม่า ซึ่งเป็นเส้นทางทางน้ำถ้าหากลูกค้าฝั่งพม่าสามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่สูงขึ้นได้

ในการชำระค่าสินค้านั้นจะมีทั้งวิธีใช้สินค้าแลกสินค้า กับการชำระค่าสินค้าเป็นเงินสดโดยผ่านพ่อค้าคนกลางในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ซึ่งพ่อค้าดังกล่าวจะโอนเงินให้ “พี่แว่น” ทางธนาคารที่ได้เปิดบัญชีไว้

สำหรับปัญหาที่ “พี่แว่น” ประสบอยู่ ก็คือ การไม่สามารถไปขอกู้ยืมเงินกับทางธนาคารพาณิชย์เพื่อนำมาลงทุนในการประกอบธุรกิจทั้งนี้เพราะไม่มีสัญชาติไทยแม้ว่า “พี่แว่น” จะเปิดบัญชีกับธนาคารได้ก็ตาม ดังนั้น เงินที่ “พี่แว่น” ใช้ลงทุนจึงต้องยืมจากเพื่อนๆที่รู้จักกัน

และด้วยเหตุที่ “พี่แว่น” ยังไม่มีสัญชาติไทย จึงทำให้ “พี่แว่น” ประสบปัญหาเรื่องการเดินทางออกนอกพื้นที่โดยเฉพาะกรณีที่ต้องไปติดต่อส่งของให้กับลูกค้าในประเทศไทยโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ หาก “พี่แว่น” จะต้องออกนอกพื้นที่ที่จะต้องไปขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนเสมอ

(6) กรณีศึกษา (Case Study): ชื่อ: พี่จิ้น (นามสมมติ)

สถานะบุคคลตามกฎหมาย : คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย

ข้อสังเกต : ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“พี่จิ้น” เป็นผู้ประกอบการค้าขายแดนอีกคนหนึ่งที่มาอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน “พี่จิ้น” เกิดเมื่อพ.ศ.2501 ที่จังหวัดตองยี ประเทศพม่า เป็นคนเชื้อสายจีนยูนาน เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเมื่อพ.ศ. 2521 ปัจจุบันถือบัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูง (ไม่ใช่ชาวเขา) และทะเบียนราษฎร (ทร.13) “พี่จิ้น” ได้ยื่นขอสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรี (ภายใต้มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522) แล้ว

“พี่จิ้น” ประกอบธุรกิจการค้าขายแดนมาตั้งแต่ตอนที่อาศัยอยู่จังหวัดตองยี ประเทศพม่าแล้ว โดยสินค้าที่ทำการค้าขายจะเป็นสินค้าเกษตร เช่น ถั่ว พริก เป็นต้น และเมื่อ “พี่จิ้น” เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ประกอบธุรกิจการค้าขายแดนตลอดมาโดยมีทั้งนำสินค้าจากฝั่งพม่าเข้ามาในประเทศไทย และในขณะเดียวกันก็จะให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าถั่วลันเตาที่มาจากต่างประเทศด้วย กล่าวคือ หากลูกค้าฝั่งพม่าต้องการใช้บริการเกี่ยวกับสินค้าถั่วลันเตาก็จะติดต่อมายัง “พี่จิ้น” เมื่อสินค้าถั่วลันเตาเดินทางมาถึง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว “พี่จิ้น” ก็จะนำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆไปติดต่อกับด่านศุลกากร จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อเสียค่าธรรมเนียม และขนสินค้าไปส่งที่สันเขตรองจุดผ่อนปรนไทย-พม่า สำหรับรถยนต์ที่ใช้ขนส่งสินค้ามีทั้งของ “พี่จิ้น” เอง และรถยนต์ที่ “พี่จิ้น” เช่ามาอีกทอดหนึ่ง

ในการติดต่อการค้าขายนั้นไม่ได้ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด แต่ใช้ความไว้วางใจต่อกันระหว่าง “พี่จิ้น” และคู่ค้าชาวพม่า ส่วนการชำระหนี้สินค่านั้นมักใช้วิธีนำสินค้ามาแลกกับสินค้า และหากต้องมีการชำระหนี้สินค้ายเป็นเงินบาทก็จะชำระโดยผ่านพ่อค้าคนกลางที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

สำหรับปัญหาที่ “พี่จิ้น” ประสบอยู่นั้น คือ การไม่สามารถครอบครองรถยนต์เป็นของตนเองเพื่อติดต่อธุรกิจได้ ดังนั้น จึงต้องให้ผู้อื่นซึ่งมีสัญชาติไทยครอบครองรถยนต์ดังกล่าวแทน การไม่สามารถทำใบขับขี่รถยนต์ได้เนื่องจากยังไม่มีสัญชาติไทย และหากจะเดินทางออกนอกพื้นที่ต้องขออนุญาตก่อนและในการได้รับอนุญาตให้ออกนอกพื้นที่จะได้ครั้งละ 5 วันเท่านั้น

จากกรณีศึกษาทั้ง 6 กรณี จะเห็นได้ว่า การค้าขายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศนั้น กฎหมายและระเบียบนโยบายทางการค้าจะได้รับการปฏิบัติที่เข้มงวดและเรื่อง “สถานะบุคคล” ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” อย่างยิ่ง ตัวอย่างเช่น

(1) กฎหมายว่าด้วยการนำเข้าและ/หรือส่งออกสินค้า

จากกรณีศึกษาจะเห็นได้ว่า การนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านช่องทางการค้าต่างๆที่ได้มีการประกาศกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ทางอนุมติ และทางอนุมติเฉพาะคราวนั้น ผู้ประกอบการต้องดำเนินการเสียภาษีหรือต้องดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรเพื่อเสียภาษีทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้น

ทั้งนี้เพราะว่าการค้าชายแดนในลักษณะนี้เป็นการค้าชายแดนอย่างผู้ประกอบการที่แสวงหากำไรเป็นสำคัญ ซึ่งไม่เหมือนกับลักษณะของการค้าชายแดนในลักษณะแรก

นอกจากนี้ หากเราพิจารณาให้ละเอียดลึกซึ้งแล้ว เราจะพบอีกว่า ผู้ประกอบการค้าชายแดนที่เป็นคนไทยนั้นจะประกอบธุรกิจการค้าชายแดนได้โดยตรงด้วยตนเอง กล่าวคือ ผู้ประกอบการกลุ่มนี้สามารถที่จะทำการติดต่อได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ไม่ต้องผ่านตัวแทนหรือนายหน้าแต่อย่างใด นั่นหมายถึง คนไทยสามารถประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่

ในขณะที่ผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าวและอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นไม่สามารถจะประกอบธุรกิจการค้าชายแดนได้โดยตรงด้วยตนเอง กล่าวคือ ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไม่สามารถที่จะทำการติดต่อได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ต้องดำเนินการผ่านตัวแทนหรือนายหน้า เช่น การทำพิธีการศุลกากรนั้นต้องให้ตัวแทนหรือนายหน้าที่เป็นคนไทยไปดำเนินการติดต่อกับด่านศุลกากรแทนผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าว เป็นต้น นั่นหมายถึง คนต่างด้าวไม่สามารถประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่

(2) กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมือง

ก. จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ทางอนุมติ และทางอนุมติเฉพาะคราว

อย่างที่ทางคณะผู้วิจัยได้นำเสนอแล้วในบทที่ 1 ว่าจุดผ่อนปรนเพื่อการค้านั้นจะมีตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมาประจำการ แต่หากเป็นทางอนุมติหรือทางอนุมติเฉพาะคราวนั้นจะไม่มีตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมาประจำการแต่จะมีเจ้าหน้าที่ทหารด้านความมั่นคงเข้ามาดูแลรับผิดชอบ

แต่ไม่ว่าจะเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ทางอนุมติ และทางอนุมติเฉพาะคราว แต่หากเป็นชาวบ้านที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของช่องทางการค้าดังกล่าวแล้ว ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจะไม่อนุญาตหรือยินยอมให้มีบุคคลหรือคนเหล่านั้นเข้าเมืองผ่านช่องทางการค้าดังกล่าวได้ไม่ว่ากรณีใดๆ

ดังนั้น ผู้ประกอบการที่เป็นทั้งคนไทยและคนต่างด้าวไม่สามารถเดินทางออกประเทศไทยได้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งนี้ก็เพื่อความปลอดภัยในชีวิตที่อาจจะเกิดขึ้นได้หากมีการเดินทางออกนอกประเทศไทยในกรณีดังกล่าว

ข. ช่องทางตามธรรมชาติ

ช่องทางตามธรรมชาติเป็นช่องทางที่ทางราชการยังไม่มีประกาศเปิดทำการเป็นช่องทางการค้า ดังนั้น จึงไม่มีตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมาประจำการแต่จะมีเจ้าหน้าที่ทหารด้านความมั่นคงเข้ามาดูแลรับผิดชอบ เหมือนเช่นกรณีทางอนุมติและทางอนุมติเฉพาะคราว

และเหมือนกับกรณีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ทางอนุมติและทางอนุมติเฉพาะคราว ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจะไม่อนุญาตหรือยินยอมให้มีบุคคลหรือคนเหล่านั้นเข้าเมืองผ่านช่องทางการค้าดังกล่าวได้ไม่ว่ากรณีใดๆ

ดังนั้น ผู้ประกอบการที่เป็นทั้งคนไทยและคนต่างด้าวไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศไทยได้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดๆ ทั้งนี้ก็เพื่อความปลอดภัยในชีวิตที่อาจจะเกิดขึ้นได้หากมีการเดินทางออกนอกประเทศไทย ในกรณีดังกล่าว

เพราะฉะนั้น ทางคณะผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า บุคคลหรือคนที่อาศัยอยู่นอกบริเวณที่เป็นช่องทางการค้า ไม่ว่าจะเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ทางอนุมติและทางอนุมติเฉพาะคราว รวมถึงช่องทางตามธรรมชาตินั้น กฎหมายและระเบียบนโยบายทางการค้านั้นจะได้รับการปฏิบัติที่เข้มงวดหรือเข้มข้นมากขึ้น และเรื่อง “สถานะบุคคล” การเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าว ก็เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจโดยเฉพาะในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ซึ่งในกรณีนี้ทางคณะผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปว่า “คนต่างด้าว” นั้น สามารถประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ได้หรือไม่

ส่วนที่ 2 : นโยบาย

“ผู้ประกอบการค้าชายแดน” บริบทของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนนี้ทางคณะผู้วิจัยจะนำเสนอถึง “นโยบาย” ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจของบุคคลหรือคนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ผู้มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้เราเห็นภาพของผู้ประกอบการค้าชายแดนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องการควบคุมและดูแลบุคคลที่ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน⁶³ จึงกำหนดหลักเกณฑ์โดยให้บุคคลที่จะทำการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้วเท่านั้น⁶⁴ โดยการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการนี้ผู้ประกอบการที่จะขึ้นทะเบียนสามารถขึ้นทะเบียนได้ทั้งการอำเภอในอำเภอที่ตนเองอาศัย

⁶³ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เกี่ยวกับการค้าชายแดนของจังหวัด ประกอบด้วย ชุดทำงาน 2 ชุด คือ

- (1) คณะทำงานศูนย์สั่งการชายแดนไทย-พม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- (2) คณะอนุกรรมการฝ่ายพาณิชย์และการค้าชายแดนของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน

โดยคณะทำงานทั้งสองชุด มีหน้าที่ติดตามเหตุการณ์และสถานการณ์ชายแดนไทย-พม่า เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาทั้งระยะสั้นและ ระยะยาวให้สอดคล้องกับนโยบายของส่วนกลางและจังหวัดเพื่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปตามคำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ 729/2549 ลงวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2549 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

⁶⁴ ประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 เรื่อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติบริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุมัตติด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน้า 4-6.

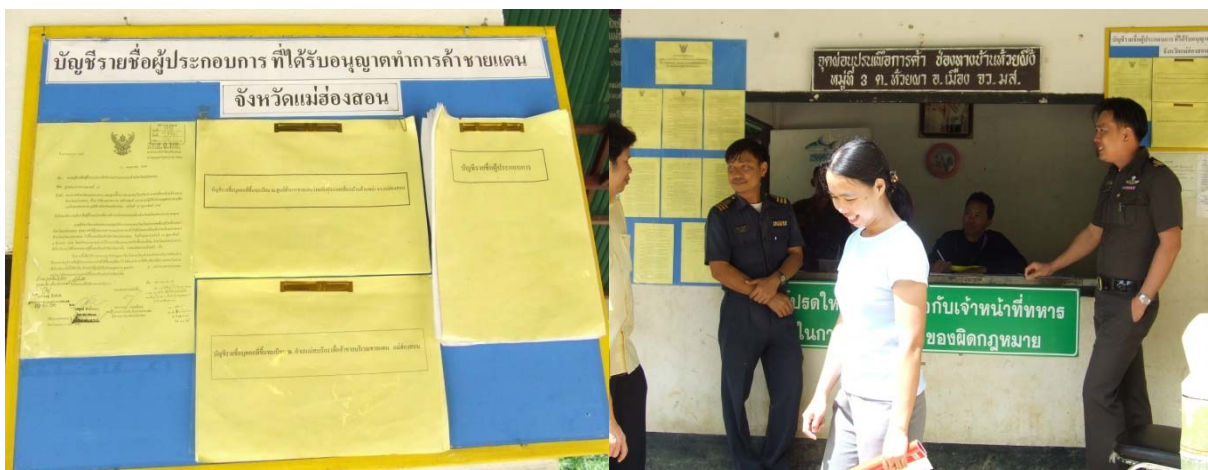
อยู่ ซึ่งหลังจากขึ้นทะเบียนกับทางอำเภอแล้ว ทางอำเภอจะส่งเรื่องพร้อมทั้งเอกสารต่างๆ ไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อดำเนินการพิจารณาอนุมัติต่อไป ซึ่งหลังจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนอนุมัติให้เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะทำการส่งรายชื่อของผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนแล้วนั้นไปยังด่านศุลกากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งสองด่าน กล่าวคือ ด่านศุลกากรแม่ฮ่องสอนและด่านศุลกากรแม่สะเรียงเก็บไว้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบรายชื่อผู้ที่เข้ามาติดต่อเพื่อทำพิธีการศุลกากรในการนำเข้าและส่งออกสินค้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไป ซึ่งหากไม่พบรายชื่อเป็นผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะ ไม่อนุญาตให้ทำพิธีการศุลกากรเพื่อนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านด่านศุลกากร⁶⁵

นอกจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะส่งรายชื่อผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดไปให้ด่านศุลกากรแล้ว ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังได้ติดบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการค้าชายแดนที่ขึ้นทะเบียนไว้ ณ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าต่างๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบและอนุญาตในเรื่องเอกสารและขั้นตอนการส่งออกและนำเข้าสินค้าต่อไป

อนึ่ง ผู้ประกอบการที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องเป็นคนไทยหรือนิติบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้น และการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการนี้ยังครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการชาวพม่าและนิติบุคคลสัญชาติพม่าที่เข้ามาติดต่อค้าขายในจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นการค้าชายแดนในปริมาณเล็กน้อยระหว่างคนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับประเทศพม่า ทางเจ้าหน้าที่ก็จะอนุโลมให้ทำการค้าได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตัวอย่างภาพ : ภาพถ่ายบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตทำการค้าชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจุดตรวจของหน่วยงานราชการ ณ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าบ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

⁶⁵ อ้างแล้ว.

ดังนี้ จะเห็นได้ว่าจากการที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดให้บุคคลทุกคนทั้งที่เป็นคนไทยและคนพม่า (รวมทั้งนิติบุคคลไทยและนิติบุคคลพม่าด้วย) มาทำการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนก่อน มิฉะนั้น จะไม่มีสิทธิประกอบธุรกิจการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ ดังประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 เรื่อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติบริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุมัติด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าว ซึ่งผลของนโยบายของจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าวนี้ทำให้เกิดกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เป็น 2 กลุ่มคือ

- 1.) ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ
- 2.) ผู้ประกอบการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลของการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นทำให้บุคคลที่ขึ้นทะเบียนมีสิทธิประกอบการค้าชายแดนทั้งการประกอบการค้าชายแดนเพื่อธุรกิจการค้าและการค้าชายแดนทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม การค้าชายแดนทั่วไปนโยบายของจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามประกาศดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อบุคคลทั่วไปทั้งที่เป็นคนสัญชาติไทยและคนต่างด้าวมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากการบังคับตามประกาศดังกล่าวจะได้รับการผ่อนคลายจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการค้าชายแดนในรูปแบบนี้เป็นการค้าชายแดนที่มีปริมาณเล็กน้อยๆ ไม่จำเป็นต้องดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากร

แต่หากเป็นการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศหรือการค้าชายแดนเพื่อธุรกิจการค้าผลของการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นจะมีผลต่อผู้ที่ขึ้นทะเบียนอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการค้าชายแดนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะไม่สามารถดำเนินการพิธีการศุลกากรกับด่านศุลกากรเพื่อทำการนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านทางจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ช่องทางอนุมัติและทางอนุมัติเฉพาะคราวที่ตั้งอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นทำให้ทางคณะผู้วิจัยทราบว่าเคยมีผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยจากจังหวัดอื่นๆ เดินทางมาทำพิธีการศุลกากรกับด่านศุลกากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยที่ผู้ประกอบการนั้นไม่ได้ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น ทางด่านศุลกากรจึงปฏิเสธไม่ดำเนินการพิธีการศุลกากรให้ตามประกาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าว

ผู้ประกอบการที่จะขึ้นทะเบียนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นอย่างที่ทราบในตอนต้นแล้วว่าบุคคลหรือคนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นมิได้เฉพาะคนไทยเท่านั้น ดังนั้น ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าคนต่างด้าวไม่สามารถที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับปรากฏว่าผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งคนไทยและคนต่างด้าวประกอบธุรกิจการค้าชายแดนอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งการค้าชายแดนโดยแท้และการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศอย่างที่ว่าคณะผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตอนต้น

ในส่วนของคนต่างด้าวนั้น หากต้องการที่จะทำการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศหรือการค้าชายแดนเพื่อธุรกิจนั้นก็จะต้องจ้างหรือให้คนไทยเป็นตัวแทนไปขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้า

ขายแดนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนแทนตนเอง ส่วนในเรื่องการติดต่อกับทางด่านศุลกากรเพื่อทำพิธีการนำเข้าและส่งออกสินค้านั้นก็จะดำเนินการด้วยตนเองหรือในบางครั้งก็จะให้ตัวแทนไปดำเนินการให้โดยจะรับภาระในการออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างด้าวจึงทำการค้าขายแดนในตลาดมืดเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากประกาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าวโดยการจ้างคนไทยที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้วให้เป็นตัวแทนในการติดต่อกับราชการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะฉะนั้น ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงไม่ได้เป็นผู้ประกอบการที่สะท้อนความจริงให้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอนในส่วนของโครงสร้างของ “ผู้ประกอบการค้าขายแดน” ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนที่ 3 : กฎหมาย

“ผู้ประกอบการค้าขายแดน” บริบทของประเทศไทย

ส่วนนี้ทางคณะผู้วิจัยจะนำเสนอถึง “กฎหมาย” ของประเทศไทยโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจของบุคคลในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ผู้มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อให้เราเห็นภาพของผู้ประกอบการค้าขายแดนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สิทธิในการประกอบธุรกิจ ซึ่งรวมถึงการค้าขายแดนนั้น หากเราจะตั้งคำถามว่า บุคคลใดหรือผู้ใดมีสิทธิในการประกอบธุรกิจการค้าขายแดนในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ผู้มีสิทธิ” ได้บ้าง?

เราคงต้องมาพิจารณาในลำดับแรกว่า “สิทธิในการประกอบธุรกิจ (รวมถึงการค้าขายแดน)” นั้นเป็นสิทธิของบุคคลหรือคนใด? เพราะบุคคลหรือคนนั้นจะเป็น “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ผู้มีสิทธิ” นั้น ซึ่งประเด็นนี้เราต้องทำความเข้าใจว่า การมีสิทธิในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” กับการใช้สิทธิในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” นั้นไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีสิทธิในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” อาจจะยังใช้สิทธิในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ไม่ได้ก็ได้ และในทางกลับกันผู้ที่ไม่มีสิทธิในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ย่อมไม่อาจจะใช้สิทธิในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ได้

ตัวอย่างเช่น กรณีของเด็กผู้เยาว์อายุ 10 ขวบ ต้องการเปิดบัญชีเงินฝาก ประเภทออมทรัพย์กับธนาคารพาณิชย์ ทางคณะผู้วิจัยถามว่า “กรณีนี้เด็กผู้เยาว์คนดังกล่าวมีสิทธิในการเปิดสมุดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์หรือไม่?”

ตอบ : กรณีนี้เด็กผู้เยาว์คนดังกล่าวมีสิทธิในการเปิดบัญชีเงินฝาก ประเภทออมทรัพย์กับธนาคารพาณิชย์ได้ แต่การใช้สิทธิในการดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝาก ประเภทออมทรัพย์กับธนาคารพาณิชย์ดังกล่าว เด็กผู้เยาว์คนดังกล่าวไม่สามารถใช้สิทธิในการเปิดบัญชีเงินฝาก ประเภทออมทรัพย์ดังกล่าวได้ หากบิดา

มารดาหรือผู้ปกครองไม่ได้ให้ความยินยอมในการเปิดบัญชีเงินฝาก ประเภทออมทรัพย์ ดังตัวอย่างเช่น มาตรา 21 และมาตรา 27⁶⁶ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ดังนั้น ในส่วนนี้ทางคณะผู้วิจัย จะนำเสนอถึง “ผู้ทรงสิทธิ” หรือผู้มีสิทธิในการประกอบธุรกิจ รวมถึงการค้าขายแดนในประเทศไทยผ่านตัวบทกฎหมายหรือบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้เราเห็นภาพของ “ผู้ทรงสิทธิ” หรือผู้มีสิทธิในการประกอบธุรกิจการค้าขายแดนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะขอนำเสนอผ่านเรื่อง “สถานะบุคคล” ดังนี้

การประกอบธุรกิจหรือสิทธิในการประกอบธุรกิจนั้นเป็นสิทธิที่ได้รับการรองรับไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น สิทธิในการประกอบธุรกิจจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญซึ่งในปัจจุบันคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ดังจะเห็นได้จากมาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

ดังนั้น จากมาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย การจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจจะกระทำมิได้เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

เพราะฉะนั้น ในเบื้องต้นเราสามารถที่จะสรุปได้ว่า บุคคลหรือคนทุกคนมีสิทธิในการประกอบธุรกิจ แต่สิทธิในการประกอบธุรกิจดังกล่าวนี้ในอนาคตจะถูกจำกัดได้โดยกฎหมาย

---

⁶⁶ มาตรา 21 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน การใดๆ ที่ผู้เยาว์ได้ทำลงปราศจากความยินยอมเช่นว่านั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

มาตรา 27 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้แทนโดยชอบธรรมอาจให้ความยินยอมแก่ผู้เยาว์ในการประกอบธุรกิจทางการค้าหรือธุรกิจอื่น หรือในการทำสัญญาเป็นลูกจ้างในสัญญาจ้างแรงงานได้ ในกรณีที่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้เยาว์อาจร้องขอศาลให้ส่งอนุญาตได้

ในความเกี่ยวพันกับการประกอบธุรกิจหรือการจ้างแรงงานตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เยาว์มีฐานะเสมือนดังบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว”

ดังนั้น สิ่งที่เราต้องนำมาพิจารณาในลำดับถัดไปก็คือ มีกฎหมายใดบ้างที่จำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของบุคคลในประเทศไทย ?

จากการค้นคว้าข้อมูลทางกฎหมาย ทางคณะผู้วิจัยไม่พบกฎหมายที่เข้ามาจำกัดการ “มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจของคนไทย

แต่หากเป็นการ “ใช้สิทธิ” ในการประกอบธุรกิจนั้นจะมีกฎหมายหลากหลายฉบับเข้ามาจำกัด/ควบคุมและดูแลเป็นจำนวนมาก แต่จะเป็นการจำกัด/ควบคุมและดูแลผ่านตัวของ “สินค้าหรือบริการ” เป็นส่วนใหญ่โดยการกำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ในการ “ใช้สิทธิ” ในการประกอบธุรกิจ เช่น มาตรา 6 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ.2507 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551⁶⁷ เป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้ ทางคณะผู้วิจัยเห็นว่า อาจจะต้องมีการศึกษาถึงกฎหมายที่เข้ามาจำกัดการใช้สิทธิในการประกอบธุรกิจของคนไทยต่อไปในอนาคต

ในขณะที่คนไทยไม่ประสบปัญหาทางกฎหมายในการ “มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจ แต่คนต่างด้าวนั้นต้องประสบปัญหาทางกฎหมายในการ “มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจโดยเฉพาะกฎหมายที่เข้ามามีบทบาทสำคัญ คือ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเอาไว้อย่างเข้มงวด

ดังนั้น ทางคณะผู้วิจัย จะขอนำเสนอรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 มาพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์เรื่อง “สถานะบุคคล” มาประกอบการพิจารณา ดังนี้

(1) คนไทย

คนไทยมีสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” อย่างเต็มที่โดยไม่มีข้อจำกัดสิทธิแต่อย่างใด ภายใต้การคุ้มครองของมาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

(2) คนต่างด้าว

คนต่างด้าวมียสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” เช่นกัน แต่อยู่ภายใต้บทบังคับหรือบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งในที่นี้ก็คือ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 50 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ในสมัยนั้น ซึ่งก็คือ มาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ฉบับปัจจุบัน⁶⁸

⁶⁷ มาตรา 6 ทวิแห่งพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 บัญญัติว่า “...ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งเชื้อพันธุ์พืชที่รัฐมนตรีประกาศตามวรรคหนึ่งเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี และในการนำเข้าจะต้องมีใบรับรองสุขอนามัยพืชกำกับมาด้วย...”

⁶⁸ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “...พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย...”

ดังนั้น คนต่างด้าวจะมีสิทธิในการประกอบธุรกิจในประเทศไทยในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” หรือไม่ ต้องพิจารณา “พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542” เป็นลำดับแรก

ดังนี้ ทางคณะผู้วิจัยจะขอเสนอถึง “พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542” ในฐานะที่เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่จำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ดังนี้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ได้แบ่งกลุ่มหรือประเภทของคนต่างด้าวที่จะมีสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ไว้ 3 ประเภทคือ

(1) คนต่างด้าว : ห้ามประกอบธุรกิจในประเทศโดยเด็ดขาด⁶⁹

มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ห้ามคนต่างด้าว 2 ประเภทไม่ให้มีสิทธิประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ในประเทศไทย ดังนี้

1.) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือรอการเนรเทศตามกฎหมาย

คนต่างด้าวในกลุ่มนี้ คือ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยและถูกเนรเทศหรือรอการเนรเทศออกนอกประเทศไทยตามกฎหมาย

เช่น คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ.2499 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2507 และพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2521⁷⁰ หรือผู้ต้องถูกส่งตัวกลับออกนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 29 54 และ 55 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522⁷¹ เป็นต้น

---

⁶⁹ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวต่อไปนี้ ห้ามประกอบธุรกิจในราชอาณาจักร

(1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือรอการเนรเทศตามกฎหมาย

(2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น”.

⁷⁰ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ.2499 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2507 และพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2521บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏว่ามีความจำเป็นเพื่อความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้ เนรเทศคนต่างด้าว ออกไปนอกราชอาณาจักรมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร อนึ่ง เมื่อพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป รัฐมนตรีจะเพิกถอนคำสั่งเนรเทศเสียก็ได้

ความในวรรคแรกมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่เคยได้สัญชาติไทยโดยการเกิด”.

⁷¹ มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบคนต่างด้าวผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะจัดการควบคุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ในพาหนะ หรือให้ส่งตัวไปยังสถานที่ใด เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ควบคุมไว้ตรวจสอบ หรือให้ส่งตัวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร...”

คนต่างด้าวกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่ประเทศไทยต้องส่งกลับหรือเนรเทศออกนอกประเทศไทย ดังนั้น การที่จะให้มีสิทธิประกอบธุรกิจในประเทศไทยในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” จะเป็นเรื่องที่ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการเนรเทศหรือคนเข้าเมืองที่ต้องการให้ส่งคนต่างด้าวเหล่านี้ออกนอกประเทศไทย อีกทั้งคนต่างด้าวในกลุ่มนี้ไม่สามารถปรากฏตนต่อสังคมไทยได้โดยชัดเจนเปิดเผยเหมือนเช่นคนต่างด้าวอื่นๆกรณีทั่วไป เพราะฉะนั้น บทบาทต่อการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในกลุ่มนี้จึงมีน้อยมากเมื่อเทียบกับคนต่างด้าวกรณีอื่นๆ

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ผู้ที่หนีภัยจากการสู้รบจากพม่าโดยอาศัยอยู่ใน “พื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หนีภัยจากการสู้รบในจังหวัดแม่ฮ่องสอน” หรือ แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่มีได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งคนต่างด้าวในกรณีนี้คือ คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยนั่นเอง

2.) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวในกรณีนี้ คือ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของประเทศไทยซึ่งในที่นี้ก็คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพ.ศ.2522 ซึ่งตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพ.ศ.2522 นี้คนต่างด้าวที่จะเข้ามาในประเทศไทยนั้นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์และวิธีการที่ประเทศไทยกำหนดว่าด้วยการเข้ามาในประเทศไทย อันได้แก่ กรณีมาตรา 12 13 15 และ 17⁷² แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพ.ศ.

มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้...”

มาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควร...”

⁷² มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(1) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ การตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจลงตราตาม (1) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(3) เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานด้วยกำลังกายโดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

(4) วิกลจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) ยังมิได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีดวัคซีน หรือปฏิบัติกรอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นนั้น

(6) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดเหตุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(7) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(8) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นผู้เข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษการลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(9) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 14

(10) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 16

(11) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณายกเว้นให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

การตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ให้ใช้แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง”.

มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

(1) ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

(2) คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

(3) คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขตประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้นๆ และรวมตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นนั้นด้วย.

มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรทราบเท่าที่อยู่ในฐานะดังต่อไปนี้ให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของคนที่ต่างด้าวตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ นอกจากการปฏิบัติหรือการต้องห้ามตามมาตรา 11 มาตรา 12 (1) (4) และ(5) และมาตรา 18 วรรคสอง

(1) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูตซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรหรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(2) พนักงานฝ่ายกงสุลและลูกจ้างฝ่ายกงสุลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

2522 และต้องเป็นการเข้าเมืองมาตามช่องทางที่ประเทศไทยได้ระบุและกำหนดไว้ ได้แก่ กรณีมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพ.ศ.2522⁷³

ดังนั้น การเข้าเมืองที่ฝ่าฝืนเงื่อนไข หลักเกณฑ์และวิธีการที่ประเทศไทยกำหนดดังกล่าวจึงเป็นการเข้าเมืองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การเข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือการเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

ก.การเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อเท็จจริง

กล่าวคือ เป็นคนต่างด้าวที่มีข้อเท็จจริงว่าเข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ต้องตามที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 กำหนดอันได้แก่ กรณีมาตรา 12 13 15 และ 17⁷⁴ ซึ่งคนต่างด้าวเข้าเมืองไม่ชอบด้วยกฎหมายในกรณีนี้จำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของบุคคลแต่ละคนเป็นรายกรณี

ข.การเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย

(3) บุคคลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศโดยความเห็นชอบของรัฐบาลไทยให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร

(4) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

(5) หัวหน้าสำนักงานขององค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทย หรือซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว และรวมถึงพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นซึ่งองค์การหรือทบวงการเช่นว่านั้นแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อองค์การหรือทบวงการดังกล่าว หรือเพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศนั้น

(6) คู่สมรส หรือบุตร ซึ่งอยู่ในความอุปการะและเป็นส่วนแห่งครัวเรือนของบุคคลตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5)

(7) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำเป็นปกติ ณ ที่พักอาศัยของบุคคลตาม (1) หรือบุคคลซึ่งได้รับเอกสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลซึ่งมีตำแหน่งทางทูตตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศ

ในกรณีตาม (1) (2) (6) หรือ (7) ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักอภัยที่อภัยปฏิบัติต่อกัน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามและขอข้อมูลหลักฐานเพื่อสอบสวนว่าบุคคลซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นผู้ได้รับยกเว้นตามมาตรา 11

มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีใดๆ ก็ได้”.

⁷³ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”.

⁷⁴ อ้างแล้ว.

คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายนั้นเป็นการสันนิษฐานของกฎหมายว่าคนต่างด้าวนั้นเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันได้แก่

1. ข้อสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551

ได้แก่ กรณีของมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551⁷⁵ และ

2. ข้อสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

ได้แก่ กรณีของมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522⁷⁶

จากข้อสันนิษฐานดังกล่าวจะเห็นได้ว่าข้อสันนิษฐานตามมาตรา 7 ทวิแห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 นั้นเป็น “ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด” ซึ่งคนต่างด้าวที่ต้องข้อสันนิษฐานดังกล่าวไม่สามารถที่จะพิสูจน์เป็นอย่างอื่นได้ กล่าวคือ แม้ตนเองจะเกิดในประเทศไทยและไม่ได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยก็ตามก็ไม่สามารถที่จะหักล้างข้อสันนิษฐานการเป็น “บุคคลที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

แต่หากเป็นข้อสันนิษฐานตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 นั้นจะเห็นได้ว่าเป็น “ข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด” ซึ่งบุคคลที่ต้องข้อสันนิษฐานดังกล่าวสามารถที่จะพิสูจน์หักล้างเป็นอย่างอื่นได้

ดังนี้ จากมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ทางคณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือการเนรเทศตามกฎหมาย และคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น คนต่างด้าวเหล่านี้ไม่มีสิทธิในการประกอบธุรกิจในประเทศไทยในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของ

⁷⁵ มาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 บัญญัติว่า “...ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใดภายใต้เงื่อนไขใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”.

⁷⁶ มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวผู้ใดไม่มีหลักฐานการเข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามมาตรา 12 (1) หรือไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามพระราชบัญญัตินี้และทั้งไม่มีใบสำคัญประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคนต่างด้าวผู้นั้นเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้”

คนต่างด้าวตามมาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติให้การรับรองไว้ โดยในกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงการ “ใช้สิทธิ” ในการประกอบธุรกิจแต่อย่างใด

(2) คนต่างด้าว : ห้ามประกอบธุรกิจในประเทศโดยมีเงื่อนไข⁷⁷

มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยภายใต้เงื่อนไข 2 ประการคือ

(1) ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี⁷⁸

(2) ประกอบธุรกิจได้เฉพาะประเภทธุรกิจและในท้องที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด⁷⁹

คนต่างด้าวตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 นี้ได้แก่

ก. คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่นสามารถที่จะแยกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

---

⁷⁷ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวต่อไปนี้ จะประกอบธุรกิจได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และจะประกอบธุรกิจได้เฉพาะประเภทธุรกิจและในท้องที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ตามที่เห็นสมควร

(1) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น

(2) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และระยะเวลาการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งประกอบธุรกิจ คนต่างด้าวนั้นมี สิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ และให้นำความในมาตรา 20 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”.

⁷⁸ อธิบดีตามมาตรา 7 นี้หมายถึง อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

แต่อย่างไรก็ตาม อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนแทนอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในการออกใบอนุญาตตามมาตรา 7 นี้ตามคำสั่งกรมทะเบียนการค้าที่ 61/2544 เรื่อง มอบอำนาจของอธิบดีกรมทะเบียนการค้าในการอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542.

หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับ ใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และระยะเวลาการอนุญาตเป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและระยะเวลาการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามมาตรา 7 พ.ศ. 2546”

⁷⁹ ณ ปัจจุบันนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ยังไม่มีประกาศกำหนดประเภทธุรกิจและในท้องที่ตามความมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2522.

(1) กลุ่มที่ตกอยู่ภายใต้มาตรา 7 ทวิ วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535⁸⁰ กล่าวคือ เป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทยจากบิดาและมารดาต่างด้าวทั้งนี้ไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสกันหรือไม่ และบิดาหรือมารดาเป็นคนเข้าเมืองในลักษณะไม่ถาวร (ยกเว้นแต่เป็นบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551) โดยบุคคลกลุ่มนี้จะถูกมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 สันนิษฐานว่าเป็น “บุคคลเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”⁸¹ แม้โดยข้อเท็จจริงจะเกิดในประเทศไทยก็ตาม

ดังนั้น หากพิจารณาเรื่อง “สถานะบุคคล” แล้วจะเห็นได้ว่ากรณีมาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้จะเข้ากรณีมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ด้วยซึ่งเป็นไปตามข้อสันนิษฐานตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 ดังกล่าวนั่นเอง

เพราะฉะนั้น คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่นตามมาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จึงตกอยู่ภายใต้มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ดังนั้น คนต่างด้าวในกรณีนี้จึงต้องห้ามประกอบธุรกิจในประเทศไทยในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” โดยเด็ดขาดซึ่งเป็นไปตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นั่นเอง

(2) กลุ่มที่ตกอยู่ภายใต้มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508⁸²

บุคคลที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 นี้ ได้แก่ บุคคลที่เกิดในประเทศไทยจากบิดาและมารดาที่เป็นคนต่างด้าวโดยบิดาหรือมารดาเป็นหัวหน้าหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต หรือเป็นหัวหน้าหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล หรือเป็นพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ บุคคลในกรณีนี้แม้จะเกิดในประเทศไทยแต่ก็

⁸⁰ อ้างแล้ว.

⁸¹ ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น.

⁸² มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 บัญญัติว่า “ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

(1) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

(2) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุลหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล

(3) พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ

(4) คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลใน (1)

(2) หรือ (3)”.

ไม่ได้สัญชาติไทยแต่อย่างใด และในขณะเดียวกันจะได้รับสัญชาติตามบิดามารดาหรือไม่นั้นก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดามารดาของบุคคลนั้นๆ

ดังนั้น คนต่างด้าวตามมาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 หากจะประกอบธุรกิจในประเทศไทยในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ตามที่มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้

ข. คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น
คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่นสามารถแบ่งได้ดังนี้

(1) กรณีมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551⁸³

(2) กรณีมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551⁸⁴

(3) กรณีมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.25082508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535⁸⁵

⁸³ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 บัญญัติว่า “หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า

(1) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(2) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(3) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การถอนสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี”.

⁸⁴ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(1) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาดต่อกันเกินห้าปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(2) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น

(3) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(4) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (1) หรือ (2) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (3) หรือ (4) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง”.

(3) กรณีมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508⁸⁶

การถอนสัญชาติไทยในกรณีเหล่านี้ส่งผลให้คนไทยต้องเสียสัญชาติไทย ดังนั้น คนเหล่านั้นจะตกเป็นคนต่างด้าวตามกฎหมายโดยทันที⁸⁷

ปัญหาที่เราต้องขบคิดในประการต่อมา คือ หลังจากที่คนไทยถูกถอนสัญชาติไทยและส่งผลให้ตกเป็น “คนต่างด้าว” นั้น บุคคลเหล่านั้นจะเป็นคนต่างด้าวประเภทใดในทางกฎหมายโดยเฉพาะประเด็นของ “การเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” เพราะหากเราพิจารณาถึงผลของการถอนสัญชาติไทยแล้วจะเห็นได้ว่าไม่มีบทบัญญัติว่าด้วย “การเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” ของ “คนต่างด้าว” ที่ถูกถอนสัญชาติไทยอย่างชัดเจน จะมีก็แต่ผลตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526⁸⁸ และพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ.2493⁸⁹ เท่านั้นซึ่งไม่ใช่ผลที่เกี่ยวกับ “การเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” แต่อย่างใด

⁸⁵ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 บัญญัติว่า “เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง”.

⁸⁶ มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 บัญญัติว่า “รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ เมื่อปรากฏว่า

- (1) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ
- (2) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม
- (3) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(4) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(5) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี

(6) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรานี้ จะขยายไปถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทยในเมื่อบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะ และได้สัญชาติไทยตามมาตรา 12 วรรคสองด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”.

⁸⁷ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว หรือละสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติไทยย่อมเสียสัญชาติไทย”.

⁸⁸ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 บัญญัติว่า “ผู้ถือบัตรผู้ใดเสียสัญชาติไทยเมื่อใด ไม่ว่าด้วยเหตุใดผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้บัตรนั้นทันที และต้องส่งมอบบัตรนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย”.

⁸⁹ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. 2493 บัญญัติว่า “คนสัญชาติไทยผู้เสียไปซึ่งสัญชาติไทยไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ไปขอใบสำคัญประจำตัวจากนายทะเบียนในท้องที่ที่ตนอยู่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ว่าตนได้เสียไปซึ่งสัญชาติไทย”.

ในขณะนี้มนักกฎหมายหลายท่านเห็นว่า การที่มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. 2493 ให้คนไทยที่ถูกถอนสัญชาติไปขอรับ “ใบสำคัญประจำตัว” นั้น เท่ากับว่าประเทศไทยต้องการให้ “คนไทยที่ถูกถอนสัญชาติ” เหล่านี้ได้รับการพัฒนาสถานะเป็น “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” นั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจาก “ใบสำคัญประจำตัว” ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. 2493 จะออกให้เฉพาะ “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” เท่านั้น

อนึ่ง สถานะบุคคล “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามกฎหมายโดยอัตโนมัติแต่เกิดจากกระบวนการร้องขอของคนต่างด้าว

ดังนั้น ปัญหาต่อมาที่เราต้องขบคิด คือ ในช่วงเวลาที่จะมีการพัฒนาสถานะบุคคลเป็น “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” ดังกล่าว “คนไทยที่ถูกถอนสัญชาติ” ดังกล่าวนั้นจะมี “สถานะบุคคล” ไດ?

หากเราจะนำมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาพิจารณา⁹⁰ จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาที่ “คนไทยที่ถูกถอนสัญชาติ” ดังกล่าวนั้นยังไม่มี “ใบสำคัญประจำตัว” ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. 2493 หรือ ยังไม่มี “ใบสำคัญถิ่นที่อยู่” ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 นั้นให้ “สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคนไทยที่ถูกถอนสัญชาตินั้นเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

แต่อย่างไรก็ตาม อย่างที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่าข้อสันนิษฐานตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 นั้นเป็น “ข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาด” ดังนั้น “คนไทยที่ถูกถอนสัญชาติ” หากสามารถพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ได้ ปัญหา ก็จะย้อนกลับมาที่เดิม ก็คือ “คนไทยที่ถูกถอนสัญชาติ” มีสถานะบุคคลตามกฎหมายใน “สถานะบุคคล” ไດ? ซึ่งในกรณีปัญหานี้ทางคณะผู้วิจัยคิดว่าควรจะต้องมีการศึกษาถึงผลของ “การถูกถอนสัญชาติไทย” ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยเพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของ “สถานะบุคคล” ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การกำหนดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวสามารถดำเนินการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

ดังนี้ จากมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ทางคณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น และคนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น นั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายเปิดช่องหรือ โอกาสให้บุคคลที่ตกอยู่ภายใต้มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติ

⁹⁰ อ้างแล้ว.

การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 มีสิทธิในการประกอบธุรกิจในประเทศไทยในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ไม่มีผลใช้บังคับได้ ทั้งนี้เพราะ

1.) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542

ปัจจุบันนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ยังไม่มีประกาศกำหนดประเภทธุรกิจและในท้องที่ตามความมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542

2.) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551

มาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 ได้ตั้งข้อสันนิษฐานเด็ดขาดให้คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยเป็น “บุคคลเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” หรือ “คนเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

3.) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ได้ตั้งข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาดให้คนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติเป็น “คนเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

(3) คนต่างด้าว : ห้ามประกอบธุรกิจในประเทศโดยมีเงื่อนไข⁹¹

กรณีมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นั้นกำหนดให้การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก. บัญชีหนึ่ง : ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยเด็ดขาด⁹²

⁹¹ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญชีว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10 และมาตรา 12

(1) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษตามที่กำหนดไว้ในบัญชีหนึ่ง

(2) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือความมั่นคงของประเทศธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะกรรมการ

(3) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่คนไทยยังไม่มี ความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสาม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ”

⁹² บัญชีหนึ่ง

ข. บัญชีสอง : ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี
โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี⁹³

ธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษ

- (1) การทำกิจการหนังสือพิมพ์ การทำกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์
- (2) การทำนา ทำไร่ หรือทำสวน
- (3) การเลี้ยงสัตว์
- (4) การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ
- (5) การทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยและในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย
- (6) การสกัดสมุนไพรไทย
- (7) การค้าและการขายทอดตลาดโบราณวัตถุของไทย หรือมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ
- (8) การทำหรือการหล่อพระพุทธรูป และการทำบาตร
- (9) การค้าที่ดิน

⁹³ บัญชีสอง

ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศหรือมีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี
หัตถกรรมพื้นบ้าน หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวด 1 ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ

- (1) การผลิต การจำหน่าย และการซ่อมบำรุง
  - (ก) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ดินปืน วัตถุระเบิด
  - (ข) ส่วนประกอบของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด
  - (ค) อาวุธยุทโธปกรณ์ เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะทางการทหาร
  - (ง) อุปกรณ์หรือส่วนประกอบของอุปกรณ์สงครามทุกประเภท
- (2) การขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศในประเทศ รวมถึงกิจการการบินในประเทศ

หมวด 2 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน

- (1) การค้าของเก่า หรือศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นงานศิลปกรรม หัตถกรรมของไทย
- (2) การผลิตเครื่องมือแกะสลัก
- (3) การเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหมไทย หรือ การพิมพ์ลวดลายผ้าไหมไทย
- (4) การผลิตเครื่องดนตรีไทย
- (5) การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน หรือเครื่องเงิน
- (6) การผลิตถ้วยชามหรือเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทย

หมวด 3 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม

- (1) การผลิตน้ำตาลจากอ้อย
- (2) การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์
- (3) การทำเกลือหิน
- (4) การทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดหรือย่อยหิน
- (5) การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย

ค. บัญชีสาม : ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ⁹⁴

---

⁹⁴ บัญชีสาม

ธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว

- (1) การสีข้าว และการผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่
- (2) การทำการประมง เฉพาะการเลี้ยงสัตว์น้ำ
- (3) การทำป่าไม้จากป่าปลูก
- (4) การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือ ฮาร์ดบอร์ด
- (5) การผลิตปูนขาว
- (6) การทำกิจการบริการทางบัญชี
- (7) การทำกิจการบริการทางกฎหมาย
- (8) การทำกิจการบริการทางสถาปัตยกรรม
- (9) การทำกิจการบริการทางวิศวกรรม
- (10) การก่อสร้าง ยกเว้น

(ก) การก่อสร้างสิ่งซึ่งเป็นการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชน ด้านการสาธารณสุข โภคหรือการคมนาคมที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยีหรือความชำนาญในการก่อสร้างเป็นพิเศษ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่ห้าร้อยล้านบาทขึ้นไป

(ข) การก่อสร้างประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- (11) การทำกิจการนายหน้าหรือตัวแทน ยกเว้น

(ก) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์หรือการบริการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายล่วงหน้าซึ่งสินค้าเกษตรหรือตราสารทางการเงินหรือหลักทรัพย์

(ข) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหรือจัดหาสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต่อการผลิตหรือการให้บริการของวิสาหกิจในเครือเดียวกัน

(ค) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขาย จัดซื้อหรือจัดจำหน่าย หรือจัดหาตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจำหน่ายซึ่งสินค้าที่ผลิตในประเทศหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศอันมีลักษณะ เป็นการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป

(ง) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- (12) การขายทอดตลาด ยกเว้น

(ก) การขายทอดตลาดที่มีลักษณะเป็นการประมูลซื้อขายระหว่างประเทศที่มีใช้การประมูลซื้อขายของเก่า วัตถุโบราณ หรือศิลปวัตถุซึ่งเป็นงานศิลปกรรม หัตถกรรม หรือ โบราณวัตถุของไทย หรือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ

(ข) การขายทอดตลาดประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- (13) การค้าภายในเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลทางการเกษตรพื้นเมืองที่ยังไม่มีกฎหมายห้ามไว้

(14) การค้าปลีกสินค้าทุกประเภทที่มีทุนขั้นต่ำรวมทั้งสิ้นน้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือที่มีทุนขั้นต่ำของแต่ละร้านค่าน้อยกว่ายี่สิบล้านบาท

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยภายใต้เงื่อนไข 2 ประการคือ

- (1) บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติ
- (2) การได้รับอนุญาตจากประเทศไทย

ซึ่งคนต่างด้าวตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ได้แก่⁹⁵

ก.คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย

คนต่างด้าวในกรณีนี้คือ คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการเข้าเมือง กล่าวคือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 อันได้แก่ กรณีมาตรา 12 13 15 และ 17⁹⁶ และมีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยว เป็นต้น

ข. คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย

คนต่างด้าวในกรณีนี้คือ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและร้องขอมิสิทธิอาศัยในประเทศไทยแบบถาวรตามมาตรา 17 40 41 42 43 51⁹⁷ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และรวมถึง “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย” และได้รับการพัฒนาสถานะบุคคลตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522⁹⁸ ให้เป็น “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” ด้วย

จากบทบัญญัติมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้นั้นต้องพิจารณาบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 เป็นสำคัญว่า “การประกอบธุรกิจ” ของคนต่างด้าวนั้นเป็นธุรกิจใดในบัญชีใด ซึ่งแต่ละบัญชียกให้ผลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บัญชีหนึ่ง: ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยเด็ดขาด บัญชีสอง:ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับ

---

(15) การค้าส่งสินค้าทุกประเภทที่มีทุนขั้นต่ำของแต่ละร้านค้าไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท

(16) การทำกิจการโฆษณา

(17) การทำกิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม

(18) การนำเที่ยว

(19) การขายอาหารหรือเครื่องดื่ม

(20) การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช

(21) การทำธุรกิจบริการอื่น ยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง

⁹⁵ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 อยู่ภายใต้บังคับมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ดังนั้น คนต่างด้าวที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 6,7,10 และ 12 จึงไม่ตกอยู่ภายใต้มาตรา 8 อีก.

⁹⁶ อ้างแล้ว.

⁹⁷ อ้างแล้ว.

⁹⁸ อ้างแล้ว.

อนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี และบัญชีสาม:ห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว และในเบื้องต้นจากการลงพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ทางคณะผู้วิจัยพบว่ารูปแบบของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ

(1) การประกอบธุรกิจการค้าชายแดน : สินค้า

อัน ได้แก่ การนำเข้าสินค้าจากประเทศมาเลเซียประเภทสิ่งทอ พืชผลทางเกษตร เช่น พริก งาม เป็นต้น และการส่งออกสินค้าจากประเทศไทย

(2) การประกอบธุรกิจการค้าชายแดน : บริการ

อัน ได้แก่ การขนส่งสินค้าถ้ำถ้ำ กล่าวคือ ขนส่งสินค้าจากประเทศมาเลเซียประเภทน้ำมันปาล์ม น้ำมันดีเซล ผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปยังประเทศมาเลเซีย หรือขนส่งสินค้าจากประเทศญี่ปุ่นประเภทเครื่องยนต์ รถจักรยานเก่า เป็นต้น ผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปยังประเทศมาเลเซีย

ได้แก่ การบริการขนส่งสินค้าผ่านประเทศไทย ตัวแทนของนิติบุคคลต่างประเทศ เป็นต้น

ซึ่งจากการวิเคราะห์ในเบื้องต้น ทางคณะผู้วิจัยเห็นว่า การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ไม่น่าจะเป็นการประกอบธุรกิจในบัญชีหนึ่งของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ทั้งนี้เพราะจากข้อมูลสถิติสินค้าตามแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของด่านศุลกากรจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นไม่มีสินค้านำเข้าหรือส่งออกชนิดใดเลยที่อยู่ในข่ายของสินค้าตามบัญชีหนึ่งของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ดังกล่าว อีกทั้งสินค้าในการประกอบธุรกิจตามบัญชีหนึ่งนั้นยากที่จะมีการนำเข้าและส่งออกโดยผ่านพิธีการศุลกากรโดยกรณีปกติ

ดังนั้น ปัญหาต่อมาที่จะต้องวิเคราะห์คือ การประกอบธุรกิจการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นจะอยู่ในบัญชีสองหรือบัญชีสามของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้หรือไม่อยู่ในบัญชีใดๆของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้?

ในเรื่องนี้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวิเคราะห์ต่อไปในอนาคตเพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ประกอบการการค้าชายแดนโดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็น “คนต่างด้าวเข้าเมืองไทยโดยชอบด้วยกฎหมายทั้งที่มีสิทธิอาศัยถาวรและสิทธิอาศัยชั่วคราว” ซึ่งการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวนั้นจำเป็นต้องมีการส่งผ่านซึ่งปัญหาไปยังคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 เพื่อพิจารณาต่อไป

เพราะฉะนั้น เราสามารถที่จะสรุปได้ว่า กรณีของคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายทั้งที่มีสิทธิอาศัยถาวรและสิทธิอาศัยชั่วคราวอยู่ในประเทศไทยนั้น การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในกรณีนี้ต้องพิจารณาบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้เป็นลำดับแรกว่าการประกอบธุรกิจดังกล่าวอยู่ในบัญชีใด กล่าวคือ บัญชีหนึ่ง บัญชีสอง หรือบัญชีสาม ทั้งนี้เพราะบัญชี

ทั้งสามฉบับดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการมีสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ในประเทศไทยที่แตกต่างกัน

แต่อย่างไรก็ตาม หากการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวดังกล่าวไม่อยู่ในบัญชีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้แล้ว คนต่างด้าวก็จะมีสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ในประเทศไทยได้โดยไม่ถูกจำกัดสิทธิใดๆ ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542⁹⁹

.....

---

⁹⁹ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “การปรับปรุงหรือแก้ไขประเภทธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่ธุรกิจตามบัญชีหนึ่งหรือตามบัญชีสองหมวด 1 ให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ

ให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนประเภทธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้อย่างน้อยครั้งหนึ่งในทุกกรอบระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้วทำความเห็นเสนอรัฐมนตรี

คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจที่มีได้กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้อยู่ก่อนการปรับปรุงหรือแก้ไขประเภทธุรกิจตามวรรคหนึ่ง หากต่อมาธุรกิจนั้นเป็นธุรกิจที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้และคนต่างด้าวนั้นประสงค์จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไป ให้ดำเนินการแจ้งข้ออธิบดีเพื่อขอหนังสือรับรองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในมาตรา 11

ในระหว่างระยะเวลาที่ปฏิบัติตามวรรคสามและยังไม่ได้รับหนังสือรับรอง มิให้ถือว่าคนต่างด้าวนั้นเป็นผู้ประกอบธุรกิจโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้”.

บทที่ 4

กรอบแนวคิด (Concept)

บทที่ 4 นี้ ทางคณะผู้วิจัยจะนำข้อเท็จจริง นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ในบทที่ 3 มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดมิติของภาพความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง นโยบาย และกฎหมายดังกล่าวอันจะทำให้เราเห็นภาพการเชื่อมต่อระหว่างสิ่งเหล่านั้นและผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งข้อเสนอแนะจากทางคณะผู้วิจัย

สรุปและวิเคราะห์

ทางคณะผู้วิจัยได้นำเสนอถึงภาพของคนและลักษณะของการค้าชายแดน ตลอดจนผู้ประกอบการค้าชายแดน นโยบายการค้าชายแดนต่อผู้เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการค้าชายแดนแล้ว ในส่วนนี้ทางคณะผู้วิจัยจะทำการสรุปและเชื่อมมิติของภาพทั้งหมดเข้าด้วยกันเพื่อชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

คนหรือผู้คนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น สามารถที่จะแยกออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

- 1.) คนไทย หรือ คนสัญชาติไทย
- 2.) คนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น สามารถที่จะแยกย่อยได้ 4 กลุ่ม โดยอาศัยนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวกับสถานะบุคคลในเรื่องการพัฒนา “สถานะบุคคล” มาเป็นหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- ก. คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทย
- ข. คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย
- ค. คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย
- ง. คนต่างด้าวที่เป็นบุตรหลานของคนต่างด้าวในกลุ่มที่ ก - ค ที่เกิดในประเทศไทย

คนไทยและคนต่างด้าวเหล่านี้ได้เข้ามาเป็นกลจักรในการขับเคลื่อนการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีทั้งเข้ามาเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนและเข้ามารับจ้างในธุรกิจหรืองานภาคบริการ เช่น ขนส่ง หรือแรงงาน เป็นต้น เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อให้ระบบการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถก้าวผ่านข้อจำกัดในเรื่องที่ตั้งของพื้นที่การค้าชายแดนซึ่งอยู่ในเขตของป่าไม้ที่เดินทางเข้าถึงยากลำบาก

ผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น จากข้อเท็จจริงในพื้นที่ปรากฏว่ามีทั้งผู้ประกอบการค้าชายแดนที่เป็นคนไทย และผู้ประกอบการค้าชายแดนที่เป็นคนต่างด้าวซึ่งผู้ประกอบการทั้งสองนั้นปรากฏตัวทั้งในการค้าชายแดนโดยแท้และการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ โดยเรื่อง “สถานะบุคคล” ไม่มีบทบาทมากนักต่อผู้ประกอบการค้าชายแดนในการค้าชายแดนโดยแท้ ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะของการค้าชายแดนโดยแท้นั้นเป็นการค้าของผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนในลักษณะของความ

เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีความยืดหยุ่นต่อกัน ดังนั้น กฎหมายและระเบียบนโยบายทางการค้าจึงไม่มีอิทธิพลต่อผู้ประกอบการทั้งคนไทยและคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในบริเวณของช่องทางการค้าที่ทำการค้าชายแดนโดยแท้

ในทางกลับกัน หากเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ เรื่อง “สถานะบุคคล” กลับมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการประกอบธุรกิจโดยเฉพาะประเด็นของการเป็น “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ผู้มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน ทั้งนี้เพราะมีการนำเรื่อง “สถานะบุคคล” มาเป็นเงื่อนไขของการเข้าสู่การเป็น “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ผู้มีสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจ โดยมีทั้งนโยบายและกฎหมายที่นำเรื่อง “สถานะบุคคล” มาเป็นเงื่อนไขของการเข้าสู่การเป็น “ผู้ทรงสิทธิ” ในการประกอบธุรกิจ ดังนี้

(1) คนไทย

นโยบาย : ประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 เรื่อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ บริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุมัติด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน¹⁰⁰

กฎหมาย : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

วิเคราะห์ : จากมาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคนไทยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย การจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจจะกระทำมิได้เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

เพราะฉะนั้น ในเบื้องต้นเราสามารถที่จะสรุปได้ว่า คนไทยทุกคนมีสิทธิในการประกอบธุรกิจ แต่สิทธิในการประกอบธุรกิจดังกล่าวนี้ อาจจะถูกจำกัดได้โดยกฎหมาย

ดังนั้น สิ่งที่เราต้องนำมาพิจารณาในลำดับถัดไป ก็คือ มีกฎหมายใดบ้างที่ “จำกัด” สิทธิในการประกอบธุรกิจของคนไทยในประเทศไทย?

จากการค้นคว้าข้อมูลทางกฎหมาย ทางคณะผู้วิจัยไม่พบกฎหมายที่เข้ามา “จำกัด” สิทธิในการประกอบธุรกิจของคนไทย

¹⁰⁰ อ้างแล้ว.

ดังนั้น สิ่งที่เราต้องนำมาพิจารณาในลำดับถัดไป ก็คือ นโยบายของจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามประกาศ จังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าว ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมายใดในการที่จะจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนไทย ?

คำตอบต่อคำถามนี้เราคงต้องพิจารณาถึงการเกิดขึ้นของ “ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน” เป็นลำดับแรก

“ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ประกอบไปด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นประธาน และมีตัวแทนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆเป็นคณะกรรมการ โดยศูนย์สั่งการชายแดนฯดังกล่าวได้จัดตั้งขึ้นมาโดยคำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (เฉพาะ) ที่ 1/49 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2549¹⁰¹ มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บัญชาการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ผอ.นชท.) ซึ่งเป็นไปตามคำสั่งแต่งตั้งของสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 260/2544 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2544 โดยขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี¹⁰²

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แหล่งที่มาของอำนาจของ “ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน” มาจากคำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากับกระทรวงเท่านั้นและไม่มีลำดับหรือศักดิ์ทางกฎหมายเป็น “พระราชบัญญัติ” แต่ประการใด

เพราะฉะนั้น การที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอนออกประกาศฯ ดังกล่าวเพื่อมาจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนไทย จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นคำสั่งที่น่าน่าจะขัดต่อมาตรา 43 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2550 ที่บัญญัติรับรองสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนไทยเอาไว้

ด้วยเหตุนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงไม่มีสิทธิหรือมีอำนาจในการ “จำกัด” สิทธิในการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนของคนไทยไม่ว่าคนเหล่านั้นจะได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนหรือไม่ก็ตาม

¹⁰¹ คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ 729/2549 ลงวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2549 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

¹⁰² สำนักนายกรัฐมนตรี มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี รับผิดชอบการบริหารราชการทั่วไป เสนอแนะนโยบายและวางแผนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง และราชการเกี่ยวกับงบประมาณ ระบบราชการ การบริหารงานบุคคล กฎหมายและการพัฒนากฎหมาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติการกิจพิเศษ และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรี หรือส่วนราชการที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือที่มีใ้ได้อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงใด โดยเฉพาะ.

ดังนั้น ประการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าวจึงน่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 จึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีผลใช้บังคับกับทั้งคนไทยและคนต่างด้าวไม่ว่าคนเหล่านั้นจะอาศัยอยู่ในหรือนอกจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ตาม

ผล : หากเราพิจารณาจากประกาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนฯจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว เราจะเห็นได้ว่าประกาศดังกล่าวส่งผลให้เกิดกลุ่มผู้ประกอบการคนไทยใน 2 รูปแบบ คือ

- (1) ผู้ประกอบการคนไทยหรือคนที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ได้ขึ้นทะเบียนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- (2) ผู้ประกอบการคนไทยหรือคนที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ประกอบการทั้งสองรูปแบบนี้ หากอาศัยอยู่นอกจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประสงค์จะประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ต้องดำเนินการจ้างตัวแทนหรือนายหน้าที่เป็นผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้วให้ดำเนินการค้าชายแดนแทนตนเอง แต่หากอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประสงค์จะประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่ว่าจะประกอบเป็นอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมก็ต้องมาขึ้นทะเบียนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนไว้ก่อน ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้จะทำให้การค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่สามารถที่จะเป็นกระจุดสะท้อนความจริงของระบบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เนื่องจากคนที่มาขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนอาจจะไม่ใช่ผู้ประกอบการที่แท้จริงที่ทำการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ได้ อีกทั้งการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นยังเป็น “ดุลพินิจ” ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะพิจารณาว่าอนุญาตหรือนุมัติให้คนที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนหรือไม่ก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์จาก “ดุลพินิจ” ดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะไม่มีกระบวนการในการตรวจสอบ “ดุลพินิจ” ดังกล่าวตามที่ปรากฏในประกาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าว

(2) คนต่างด้าว

นโยบาย : ประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 เรื่อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ บริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุมัติด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน¹⁰³

กฎหมาย : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ

¹⁰³ อ้างแล้ว.

การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

กฎหมาย : พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “... พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย...

มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวต่อไปนี้จะห้ามประกอบธุรกิจในราชอาณาจักร

- (1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือรอการเนรเทศตามกฎหมาย
- (2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น

มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวต่อไปนี้จะประกอบธุรกิจได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และจะประกอบธุรกิจได้เฉพาะประเภทธุรกิจ และในท้องที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

- (1) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น

- (2) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และระยะเวลาการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งประกอบธุรกิจ คนต่างด้าวนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ และให้นำความในมาตรา 20 วรรคหนึ่ง และวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10 และมาตรา 12

- (1) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษตามที่กำหนดไว้ในบัญชีหนึ่ง

- (2) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือความมั่นคงของประเทศธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

(3) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสาม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

วิเคราะห์ : อย่างที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า โครงสร้างของ “คน” ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ประกอบไปด้วยทั้งคนไทยและคนต่างด้าว

คนต่างด้าวเหล่านี้ต่างอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นตามแนวชายแดน ซึ่งรวมถึงบริเวณพื้นที่ที่เป็นช่องทางการค้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คนต่างด้าวเหล่านี้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นทางคณะผู้วิจัยพบว่าคนต่างด้าวเหล่านี้เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนทั้งในการค้าชายแดนโดยแท้และการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ

การค้าชายแดนโดยแท้นั้น คนต่างด้าวไม่ประสบปัญหาในการเข้าถึงสิทธิในการประกอบธุรกิจมากนัก เนื่องจากการค้าชายแดนรูปแบบนี้เป็นการค้าของผู้คนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนในลักษณะเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้น “สถานะบุคคล” การเป็นคนต่างด้าวไม่มีผลกระทบต่อคนต่างด้าวเหล่านี้ในการค้าชายแดนโดยแท้มากนัก

แต่หากเป็นการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ “สถานะบุคคล” จะเข้ามามีบทบาทในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ซึ่งกฎหมายที่เข้ามาจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ที่สำคัญก็คือ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542

จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ดังกล่าวนั้น ทางคณะผู้วิจัยจะขอเสนอ ดังนี้

(1) ห้ามประกอบธุรกิจในประเทศโดยเด็ดขาดตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

บทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ดังกล่าวห้ามคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือการเนรเทศตามกฎหมาย และคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่นประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยเด็ดขาดไม่มีข้อยกเว้น

กรณีของคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือการเนรเทศตามกฎหมายนั้นไม่น่าสงสัยที่ประเทศไทยจะห้ามประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยเด็ดขาด เพราะคนต่างด้าวเหล่านี้ไม่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่อย่างใด อีกทั้งประเทศไทยไม่มีนโยบายใดๆที่จะให้มีการพัฒนา “สถานะบุคคล” ให้แก่คนต่างด้าวในกรณีนี้

ดังนั้น การห้ามคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือการเนรเทศตามกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่น่าจะถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในสังคมไทย

แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย และประเทศไทยมีนโยบายในการพัฒนา “สถานะบุคคล” ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหา

สถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2548 บทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จะใช้บังคับกับคนต่างด้าวในกรณีนี้หรือไม่?

คำตอบต่อคำถามนี้คือ ต้องนำมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับด้วย ทั้งนี้เพราะมาตรา 6 นี้ห้ามคนต่างด้าวทุกคนที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยไม่คำนึงว่าคนต่างด้าวนั้นจะมีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทยหรือได้รับผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยด้วยเหตุใดๆ กล่าวคือ แม้ว่าคนต่างด้าวนั้นจะมีสิทธิอาศัยชั่วคราวหรือได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเพื่อการพัฒนา “สถานะบุคคล” จากการที่คนต่างด้าวเหล่านั้นอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานและไม่สามารถเดินทางกลับไปยังประเทศต้นทางได้ก็ตาม

ปัญหาที่เราต้องถามต่อมาก็คือ ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์อะไรต่อการที่จำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเหล่านี้?

อย่างที่ได้อธิบายมาแล้วในบทที่ 2 ว่า คนต่างด้าวเหล่านี้เป็นคนต่างด้าว “ในประเทศ” ดังนั้นการกำหนดเงื่อนไขหรือการจำกัดสิทธิต่อคนต่างด้าวในกรณีเหล่านี้จะเหมาะสมกับข้อเท็จจริงในสังคมไทยและในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมากน้อยเพียงใด เพราะคนต่างด้าวเหล่านี้มีต้นทุนทางเศรษฐกิจและสังคมไม่เหมือนกับคนต่างด้าว “นอกประเทศ” กล่าวคือ คนต่างด้าว “ใน” ประเทศนั้นอยู่ในประเทศโดยถูกจำกัดสิทธิต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเดินทาง สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน สิทธิในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งแน่นอนว่าคนต่างด้าว “นอก” ประเทศที่เดินเข้ามาในประเทศไทยก็ถูกจำกัดสิทธิเหล่านี้เช่นเดียวกันแต่ความเข้มงวดหรือความเข้มข้นในการจำกัดสิทธินั้นจะมีลักษณะเบาบางกว่าหรือผ่อนคลายกว่าคนต่างด้าวในกรณีแรก อีกทั้งเราต้องไม่ลืมว่าคนต่างด้าว “นอก” ประเทศนี้ยังสามารถเดินทางกลับไปยังประเทศของตนเองหรือประเทศต้นทางของตนเองเมื่อใดก็ได้ ในขณะที่คนต่างด้าว “ใน” ประเทศนี้ไม่สามารถเดินทางกลับไปยังประเทศต้นทางของตนเองได้เนื่องจากอาศัยอยู่ในประเทศเป็นระยะเวลานานและไม่สามารถเดินทางกลับไปประเทศต้นทางของตนเองได้

อนึ่ง ทางคณะผู้วิจัยไม่ได้เรียกร้องให้ประเทศไทยเปิดเสรีให้คนต่างด้าวมีสิทธิในการประกอบธุรกิจโดยเสรีอย่างไม่มีข้อจำกัด แต่จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเราพบว่าคนต่างด้าวเหล่านี้ต่างประกอบธุรกิจการค้าขายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเป็นกลจักรที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในชุมชนและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น การที่เราจะกีดกันหรือปฏิบัติต่อคนต่างด้าวเหล่านี้เหมือนเช่นกรณีของคนต่างด้าว “นอก” ประเทศนั้น ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์อะไรต่อการจำกัดสิทธิดังกล่าว?

และที่สำคัญ เราต้องไม่ลืมว่า คนต่างด้าวเหล่านี้ประเทศไทยมีนโยบายในการพัฒนา “สถานะบุคคล” ให้เป็น “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” และเป็น “คนสัญชาติไทย” ตามลำดับ ซึ่งการกีดกันคนต่างด้าวเหล่านี้ในการประกอบธุรกิจนั้นยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการในการพัฒนา “สถานะบุคคล” โดยเฉพาะเงื่อนไขในการยื่นคำร้องเพื่อพัฒนาสถานะบุคคลจาก “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย” เป็น “คนสัญชาติไทยหรือ

คนไทย”¹⁰⁴ เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อพัฒนาสถานะบุคคลนั้น หลักเกณฑ์ประการหนึ่งในการพิจารณาคือ รายได้ซึ่งเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง¹⁰⁵ ดังนั้น การกีดกันคนต่างด้าวเหล่านี้ในการประกอบธุรกิจนั้นจึงไม่น่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาสถานะบุคคลของคนต่างด้าวเหล่านี้มากนัก

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัย ทางคณะผู้วิจัยพบว่าศักยภาพอย่างหนึ่งของการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็คือ ศักยภาพจากตัวผู้ประกอบการค้าชายแดน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่มีความสนิทสนมต่อกันจากการที่มีการติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน อีกทั้งสามารถที่จะพูดคุยสื่อสารทางภาษาท้องถิ่นหรือภาษาพม่ากันได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้ผู้ประกอบการบางส่วนยังมีเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์เดียวกันกับคนพม่ายิ่งก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการประกอบธุรกิจระหว่างกันมากยิ่งขึ้น¹⁰⁶

จากการที่ประเทศไทยจำกัดสิทธิในการเดินทางออกนอกพื้นที่ของคนต่างด้าวหรือคนที่ไม่สัญชาติไทยชาติเหล่านี้ หากเราจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเหล่านี้ก็เท่ากับว่าเราต้องการบีบบังคับให้คนต่างด้าวเหล่านี้ต้องเดินทางออกนอกพื้นที่ที่ทางราชการควบคุมหรือไม่ ถ้าคนต่างด้าวเหล่านี้ไม่เดินทางออกนอกพื้นที่ดังกล่าวก็ต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ซึ่งอย่างที่เราได้กล่าวไปในบทที่ 1 ว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้เป็นส่วนใหญ่ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการบุกรุกทำลายป่าไม้มากยิ่งขึ้นหรือไม่ก็ต้องทำงานในภาคบริการ เช่น แรงงาน เป็นต้น ซึ่งได้รับค่าแรงงานที่ต่ำ และที่สำคัญการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจดังกล่าวยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการค้าชายแดนใน “ตลาดมืด” มากยิ่งขึ้นและจะกลายเป็นปัญหาต่อระบบโดยรวมของการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศไทยในที่สุด

และนอกจากนี้ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ยังรวมถึงการเข้าเมืองไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อสันนิษฐานด้วย ซึ่งข้อสันนิษฐานการเข้าเมืองไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นมีอยู่ 2 กรณี คือ

(1) ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551¹⁰⁷

จากข้อสันนิษฐานตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 ดังกล่าว ทำให้คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติ

¹⁰⁴ กฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติไทย และการกลับคืนสัญชาติไทย สำหรับคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2545.

¹⁰⁵ แนวทางประกอบการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้บุคคลต่างด้าวขอถือสัญชาติไทยตามสามีและขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ตามมาตรา 9 และ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 กำหนดไว้ว่า การมีอาชีพเป็นหลักฐานต้องมีหนังสือรับรองการประกอบอาชีพจากแรงงานจังหวัด และต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 80,000 บาทต่อเดือน.

¹⁰⁶ สิทธิพร ภู่นริศ และวรรณพณี รุ่งเรืองสากุล, อ้างแล้ว.

¹⁰⁷ อ้างแล้ว

การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ไม่สามารถประกอบธุรกิจได้ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้เพราะกฎหมายสันนิษฐานโดยเด็ดขาดว่าเป็นคนเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่ามาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จะให้สิทธิในการประกอบธุรกิจในประเทศไทยไว้ก็ตาม

(2) ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522¹⁰⁸

จากข้อสันนิษฐานตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ดังกล่าว ทำให้คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ไม่สามารถประกอบธุรกิจได้ เพราะกฎหมายสันนิษฐานว่าเป็นคนเข้าเมืองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่ามาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จะให้สิทธิในการประกอบธุรกิจในประเทศไทยไว้ก็ตาม

จากบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานการเข้าเมืองไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวส่งผลกระทบและอิทธิพลต่อคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในการเข้าถึงสิทธิในการประกอบธุรกิจในฐานะ “ผู้ทรงสิทธิ” ทำให้มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจ และก่อให้เกิดการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนใน “ตลาดมืด” มากยิ่งขึ้นอย่างที่ปรากฏในกรณีศึกษา (Case Study) ในรายงานวิจัยฉบับนี้

(2) ห้ามประกอบธุรกิจในประเทศโดยมีเงื่อนไขตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

อย่างที่ได้อ้างมาแล้วในตอนต้นว่า คนต่างด้าวในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ทั้งกรณีของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น และคนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น ด้วยเหตุที่มีข้อสันนิษฐานการเป็น “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 และมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ดังนั้น ผลของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ กล่าวคือ คนต่างด้าวในกรณีเหล่านี้จะตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จากข้อสันนิษฐานการเป็นคนเข้าเมืองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือการเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายนั่นเอง

นอกจากนี้ในห้วงเวลาปัจจุบันนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ยังไม่มีการออกประกาศกำหนดประเภทธุรกิจและในท้องที่

¹⁰⁸ อ้างแล้ว.

ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จึงยังเป็นการตอกย้ำความไม่มีผลของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้ในทางปฏิบัติ

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทางคณะผู้วิจัยยังไม่พบผู้ประกอบการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ตกอยู่ภายใต้มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 นี้จึงไม่สามารถที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่เกิดจากการที่มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ไม่มีผลใช้บังคับในทางปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

อีกทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนในฐานะของนายทะเบียนผู้ออกใบอนุญาตแทนอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ได้ออกประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสัญชาติไทยตลอดถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสัญชาติพม่ามาขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังทำให้การปรากฏตัวของผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น และคนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่นตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ยังปรากฏตัวมากยิ่งขึ้นในระบบการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

(3) ห้ามประกอบธุรกิจในประเทศโดยมีเงื่อนไขตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

คนต่างด้าวในกรณีมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นี้คือคนต่างด้าวที่ไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ซึ่งในที่นี้ ทางคณะผู้วิจัยจะพิจารณาเฉพาะกรณีของคนต่างด้าว “ใน” ประเทศเท่านั้น

ดังนั้น คนต่างด้าวตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จึงได้แก่ คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยอยู่ถาวรในประเทศไทย

แต่คนต่างด้าวตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นั้น แม้จะมีสิทธิในการประกอบธุรกิจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ก็ตาม แต่การที่ยังไม่มีการส่งเรื่องไปยังกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์เพื่อพิจารณาประเภทของกิจการหรือธุรกิจที่คนต่างด้าวประกอบธุรกิจอยู่ว่าเป็นการประกอบธุรกิจในบัญชีประเภทใด กล่าวคือ เป็นธุรกิจหรือกิจการในบัญชีที่หนึ่ง บัญชีที่สองหรือบัญชีที่สาม ทั้งนี้เพราะบัญชีตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ดังกล่าวเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธิในการประกอบธุรกิจจึงทำให้ผู้ประกอบการค้าชายแดนที่เป็นคนต่างด้าวไม่อาจเข้าถึงสิทธิในการประกอบธุรกิจได้อย่างเต็มที่

โดยประเภทของกิจการหรือธุรกิจที่คนต่างด้าวประกอบการอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

(1) กิจการหรือธุรกิจประเภทสินค้าที่เป็น “ของ”

อันได้แก่ การนำเข้าซึ่งสินค้าในประเทศไทย การส่งออกซึ่งสินค้าในประเทศไทย

(2) กิจการหรือธุรกิจประเภทสินค้าที่เป็น “บริการ”

อันได้แก่ การให้บริการด้านการขนส่งสินค้า ตัวแทนและ/หรือนายหน้าในการซื้อขายสินค้าเพื่อการส่งออกและนำเข้าในประเทศไทย

ดังนั้น ตราบไคที่ยังไม่มีการพิจารณาถึงประเภทของกิจการหรือธุรกิจที่คนต่างด้าวประกอบการอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คนต่างด้าวตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ก็คงจะยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการประกอบธุรกิจตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ได้

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนออกประกาศดังกล่าว ห้ามคนต่างด้าวทุกคนทุกประเภท (ยกเว้นคนต่างด้าวที่มีสัญชาติพม่า) ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยเด็ดขาดและไม่มีข้อยกเว้นนั้นจึงเป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจที่มากกว่าพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ได้บัญญัติกำหนดไว้ โดยเฉพาะในกลุ่มของคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย จึงเป็นประกาศที่ออกโดยขัดต่อพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 อย่างเห็นได้ชัดเจน ถึงแม้ว่าในขณะนี้ยังไม่มีกรณีเกี่ยวกับคนต่างด้าวในกรณีนี้จะมีสิทธิประกอบธุรกิจการค้าชายแดนตามความมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 หรือไม่ก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

จากบทนำถึงบทที่ 4 นี้ ทางคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) จังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนควรพิจารณายกเลิกหรือแก้ไขประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 เรื่อง กำหนดมาตรการหลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติบริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุมัติด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ดังกล่าว

ทั้งนี้เพราะประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยดังกล่าวก่อให้เกิดระบบการค้าชายแดนโดยตัวแทนหรือนายหน้า กล่าวคือ ผู้ที่ทำการค้าชายแดนและผู้ที่ยื่นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นคนละคนกัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการค้าชายแดน

ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และยังก่อให้เกิดการค้าชายแดนในตลาดมืดมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นบ่อเกิดในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(2) สภาพความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ควรเร่งรัดพิจารณาหลักเกณฑ์การไม่สามารถส่งกลับไปยังประเทศต้นทางได้ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลเพื่อให้คนต่างด้าวบางกลุ่มสามารถเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสถานะบุคคลได้ ซึ่งจะส่งผลดีกว่าการปล่อยให้อยู่ในประเทศไทยอย่างไม่มีจุดหมาย

(3) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

1.) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ควรลงนามมีบทบาทในการพิจารณาประเภทของกิจการหรือธุรกิจที่คนต่างด้าวประกอบการอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการที่คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศไทยจะได้ทราบถึงสิทธิในการประกอบธุรกิจของตนเองอย่างถูกต้อง

2.) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ควรพิจารณาให้มีการเสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ทำการประกาศกำหนดประเภทธุรกิจและในท้องที่ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เพื่อให้เกิดผลใช้บังคับได้ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

3.) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ควรพิจารณาให้มีการเสนอเรื่องให้มีการแก้ไขปรับปรุงมาตรา 6 (2) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ในส่วนของ “คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นปัจจุบันในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มของ “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราวในประเทศไทย” ทั้งนี้เนื่องคนต่างด้าวกลุ่มนี้ประเทศไทยมีนโยบายในการพัฒนา “สถานะบุคคล” ซึ่งแน่นอนว่าในอนาคตคนต่างด้าวกลุ่มนี้จะได้รับการพัฒนาสถานะบุคคลเป็น “คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยอยู่ถาวรในประเทศไทย” และเป็น “คนสัญชาติไทย” ตามลำดับ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์ต่อทั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศไทยมากกว่าที่จะปล่อยให้เกิดระบบการค้าชายแดนในตลาดมืดเหมือนดังเช่นปัจจุบันนี้ อีกทั้งผู้ประกอบการค้าชายแดนกลุ่มนี้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีศักยภาพในการทำการค้าชายแดนสูง เนื่องจากสามารถที่จะพูดภาษาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญมีความสนิทสนมทางเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์กับคู่ค้าชาวพม่าเป็นอย่างดี

(4) กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย ควรพิจารณาเร่งรัดให้มีการออกกฎกระทรวงตามความในมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 เพื่อให้มีการแก้ไขข้อสันนิษฐานตามความในมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

กล่าวคือ ข้อเสนอแนะให้เป็น “บุคคลเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” หรือ “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” เพื่อให้ข้อเสนอแนะดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในสังคมไทยและจังหวัดแม่ฮ่องสอน อีกทั้งยังส่งผลให้มาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 สามารถที่บังคับได้จริงในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะต่อ “คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น”

อีกทั้งข้อเสนอแนะตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2551 ดังกล่าวเป็นข้อเสนอแนะที่เด็ดขาด ซึ่งคนต่างด้าวที่ถูกข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่สามารถที่จะพิสูจน์หักล้างเป็นอย่างอื่นได้

(5) นักวิชาการ

นักวิชาการสายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ควรที่จะมีการศึกษาค้นคว้าถึง “สถานะบุคคล” ของ “คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่น” กล่าวคือ คนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือตามกฎหมายอื่นนั้น จะมีสถานะบุคคลเช่นใดในทางกฎหมายหลังจากที่ถูกถอนสัญชาติไทย และกรณีที่ต้องมีการพัฒนาสถานะบุคคลจะมีการพัฒนาสถานะบุคคลโดยเริ่มต้นการพัฒนาสถานะบุคคลที่สถานะบุคคลใด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่อง “สถานะบุคคล” อันจะนำไปสู่การกำหนดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ต่อไป

สรุปส่งท้าย

รายงานวิจัยฉบับนี้ เราจะพบเห็นเรื่องความมั่นคงของประเทศไทยอยู่ 2 เรื่องที่สำคัญคือ ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจผ่านเรื่องของ “การค้าชายแดน” ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และความมั่นคงของมนุษย์ผ่านเรื่องของ “สถานะบุคคล” ของคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปัญหาที่เราและประเทศไทยต้องมาระดมความคิด ก็คือ การสร้างสมดุลในเรื่องของความมั่นคงดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศไทย เพราะหากเราไม่สร้างสมดุลในเรื่องของความมั่นคงดังกล่าวแล้วจะเกิดกรณีของ “ความมั่นคงหนึ่งทำลายความมั่นคงอีกอย่างหนึ่ง” ซึ่งจะส่งผลเสียต่อประเทศไทยมากกว่าผลดีที่ประเทศไทยจะได้รับ

และการปฏิบัติต่อคนต่างด้าวที่ในอนาคตจะได้รับการพัฒนาสถานะบุคคลเป็น “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรอยู่ในประเทศไทย” และ “คนสัญชาติไทย” ตามลำดับนั้น หากเราปฏิบัติเหมือนเช่นคนต่างด้าวในกรณีอื่นๆแล้วนั้น ปัญหา คือ ความสมดุลในเรื่องของ “ความมั่นคง” เกิดขึ้นหรือไม่ นี่คือนสิ่งที่สังคมไทยและประเทศไทยต้องชั่งน้ำหนักต่อไปในอนาคต

และท้ายที่สุด ทางคณะผู้วิจัยขอให้เราทุกคนที่เกี่ยวข้องช่วยคิดช่วยสร้างสมดุลของความมั่นคงดังกล่าวเพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์สูงสุด โดยน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 มาประกอบการพิจารณา

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

“ประชาชนที่อยู่ในประเทศไทยเขามีมานานแล้วแต่ก็ไม่ใช่คนไทย คือ เขาไม่ถือว่าเป็นคนไทยจริง เขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้รับประโยชน์ของความเป็นไทย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติเหมือนกัน เพราะว่าถ้าหากว่ามีคนที่อยู่เมืองไทยและก็มีความน้อยใจมาก ไม่มีใครเอาใจใส่ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศด้อยไป”

.....

บรรณานุกรม

หนังสือ

สิทธิพร ภู่นริศ และวรรณพณี รุ่งเรืองสภาคูล,รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “ศักยภาพและอุปสรรคการค้าชายแดน: จังหวัดแม่ฮ่องสอน” โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2550.

เอกสารอื่นๆ

คู่มือปฏิบัติงาน เล่มที่ 2: คณะรัฐมนตรี หนังสือสั่งการ และเรื่องที่ต้องรู้เกี่ยวกับการกำหนดสถานะตามกฎหมาย ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย, ส่วนประสานราชการ สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง.

คำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (เฉพาะ) ที่ 1/49 เรื่อง จัดตั้งศูนย์กองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549

คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ 729/2549 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2549

ประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เรื่อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติบริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุวัติ ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549

คำสั่งกรมทะเบียนการค้าที่ 61/2544 เรื่อง มอบอำนาจของอธิบดีกรมทะเบียนการค้าในการอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ลงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2544

เอกสารประกอบการสัมมนาพร้อมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนบนพื้นที่สูง ประจำปี 2551 ส่วนประสานราชการ สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet)

ข้อมูลจังหวัดแม่ฮ่องสอน,[Online].Available:URL:<http://old.moc.go.th/opscenter/ms/datapv.html> (ตุลาคม 2551).

ภาคผนวก

(สำเนา)

คำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

(เฉพาะ)

ที่ ๑ /๔๕

เรื่อง จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อ กับพม่า ลาว พม่า และ
มาเลเซีย ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการทหารสูงสุด/ผู้แทนกองการป้องกันชายแดนไทยกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม
๒๕๔๔ ให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผู้บัญชาการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน)
มีอำนาจในการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาล
และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพในชั้นที่ชายแดนของไทยกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน จึงให้ยกเลิกคำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
(เฉพาะ) ที่ ๑/๔๕ เรื่อง จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัติตามนโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ลงวันที่ ๒๕
สิงหาคม ๒๕๔๔ ที่ใช้คู่เดิม และมีคำสั่งดังต่อไปนี้

๑. ภารกิจ ที่ให้แก่อนายกอง ๒ กองบัญชาการ ทหารพม่า คือ กู้เงินกู้ และให้เงินกู้
ปฏิบัติตามของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อ
ประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาล รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่รัฐบาลมอบหมาย เพื่อให้มีความเข้มแข็งและ
เสถียรภาพในชั้นที่ชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยผู้บัญชาการทหารสูงสุด/ผู้แทนกองการ
ปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ใช้ชื่อย่อ ผอ.นชท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒. โครงสร้างและการจัดกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
: ผอ.นชท

๓. ความรับผิดชอบรับผิดชอบและหน้าที่สำคัญ : ผอ.นชท

๔. คำแนะนำในการประสานการปฏิบัติ

๔.๑ ให้ส่วนราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้ความร่วมมือสนับสนุนและปฏิบัติ
ตามคำสั่งของส่วนราชการในสายงานกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๒ ให้หัวหน้าส่วนราชการในสายงานกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทย
กับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ มีอำนาจแห่งที่ตนและกรม ทบวง ท้องถิ่น และให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
การปฏิบัติงานของตนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. การรายงาน : ผนวก ก

๕. ที่ตั้งกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

๖.๑ กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ตั้งอยู่ที่
ศูนย์อำนวยการร่วม กองบัญชาการทหารสูงสุด ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๖.๒ สำนักงานเลขานุการ กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศ
เพื่อนบ้าน ตั้งอยู่ที่ศูนย์ประสานงานชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ศูนย์อำนวยการร่วม กองบัญชาการ
ทหารสูงสุด ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕

(ลงชื่อ) พลเอก เรืองโรจน์ มหาศรานนท์

(เรืองโรจน์ มหาศรานนท์)

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ผนวก : ก โครงสร้างและการจัดกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
ข ขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่สำคัญ
ค การรายงาน

ฝ่ายยุทธการ กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน

และศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่ ร.๖๑ /2549

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตามที่ได้มี คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน และศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ 594/2547 ลงวันที่ 23 เมษายน 2547 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงชายแดน ให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 2.17, ข้อ 3.32 และข้อ 4.2 แห่งคำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่ 1/46 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2549 เรื่อง จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านไปแล้วนั้น

บัดนี้ ได้มีคำสั่งอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (เฉพาะ) ที่ 1/49 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2549 เรื่อง จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยกเลิกคำสั่งอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (เฉพาะ) ที่ 1/46 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2546 เรื่อง จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่ให้อยู่เดิมและให้จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า (ใช้ชื่อย่อว่า ศส.ชพ.พ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน) มีผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ใช้ชื่อย่อว่า ผอ. ศส.ชพ.พ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ให้ทุกส่วนราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้ความร่วมมือสนับสนุนและปฏิบัติตามคำขอของส่วนราชการในสายงานกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน / ผู้อำนวยการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า และยุทธศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อาศัยอำนาจตามคำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (เฉพาะ) ที่ 1/49 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2549 ซึ่งให้หัวหน้าส่วนราชการ (ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน / ผู้อำนวยการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศ

ผู้บัญชาการ

เพื่อนบ้านด้านพม่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน และเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน จึงให้ยกเลิกคำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ 594/2547 ลงวันที่ 23 เมษายน 2547 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ใช้อยู่เดิม และมีคำสั่งเรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน (งานความมั่นคง)	เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ฯ
3. อัยการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
4. ปลัดจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
5. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
6. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
7. ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 17	เป็นกรรมการ
8. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
9. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
10. พาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
11. ปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
12. สรรพกรพื้นที่แม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
13. นายด่านศุลกากรแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
14. นายด่านศุลกากรแม่สะเรียง	เป็นกรรมการ
15. แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
16. จัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
17. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
เขต 1 และเขต 2	
18. สารวัตรด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
19. หัวหน้าด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สะเรียง	เป็นกรรมการ
20. ขนส่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
21. แรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
22. สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
23. อุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เป็นกรรมการ
24. หัวหน้าสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง	เป็นกรรมการ
25. ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 36	เป็นกรรมการ

26. ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 5 กรมทหารราบที่ 7 เป็นกรรมการ
27. หัวหน้าหน่วยประสานงานชายแดนไทย-พม่า ประจำพื้นที่ 2 เป็นกรรมการ
28. นายอำเภอทุกอำเภอ เป็นกรรมการ
29. ผู้แทน กอ.รมน.มส. ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ
30. ผู้กำกับการ / รองผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ ทุกสถานี เป็นกรรมการ
31. ผู้บังคับกองร้อย (สบ.2) กองร้อยตระเวนชายแดนที่ 336 เป็นกรรมการ
32. ผู้บังคับกองร้อย (สบ.2) กองร้อยตระเวนชายแดนที่ 337 เป็นกรรมการ
33. หัวหน้ากลุ่มงานปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นกรรมการ
34. หัวหน้ากลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ
35. เจ้าพนักงานปกครองกลุ่มงานความมั่นคง เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ที่ทำการปกครองจังหวัดฯที่ได้รับมอบหมาย

ให้คณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ศส.ชพ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน) มีหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงชายแดนให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า ดังต่อไปนี้

1. จัดทำแผนงาน / โครงการ และดำเนินงานต่าง ๆ ในหน้าที่ความรับผิดชอบให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า และยุทธศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบูรพรม
3. อำนาจการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ เกี่ยวกับความมั่นคงชายแดนให้สำเร็จลุล่วงตั้งแต่ในระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงความมั่นคงชายแดนและผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ
4. รายงานและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโดยต่อเนื่องตามที่กำหนด
5. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน
6. ในทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า เพื่อให้ความร่วมมือสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง
7. ปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและผู้บัญชาการศูนย์ควบคุมชายแดนไทยกับประเทศพม่า ด้านพม่าของทัพภาคที่ 3 ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 46 มิถุนายน พ.ศ. 2549

(นายดิเรก ก้อนกลีบ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้อำนวยการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและ

ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรื่อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติบริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและช่องทางอนุมัติ
ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัด
แม่ฮ่องสอน ได้มีมติที่ประชุมเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 ให้ยกเลิกประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน
และศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1. เรื่อง หลักเกณฑ์และมาตรการควบคุมการเดินทางเข้า-ออก ณ จุดผ่อนปรนเพื่อ
การค้าชายแดนไทย-พม่า ช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548

2. เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการนำเข้า - ส่งออกสินค้าผ่านแนวชายแดน
ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับลงวันที่ 15 มกราคม 2547

3. เรื่อง กำหนดแนวทางปฏิบัติกรนำเข้า - ส่งออกสินค้าผ่านแนวชายแดน
ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 ฉบับลงวันที่ 17 มิถุนายน 2547

และมาตรการอื่นใดที่ขัดแย้งประกาศฉบับนี้โดยให้ใช้ประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอนและ
ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน แทน ดังนี้

1. ความหมาย

1.1 จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้หมายถึงจุดผ่อนปรน
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ประกาศเปิดตามความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1.1.1 จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องทางห้วยคั่นนุ่น หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ใจ
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1.2 จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยผา
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

1.1.3 จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องทางบ้านเสาหิน หมู่ที่ 1 ตำบลเสาหิน
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.2 “ทางอนุมัติ” ให้หมายถึงทางอนุมัติที่ประกาศโดยกฎกระทรวงการถึง
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3 มาตรา 13 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร(ฉบับที่ 7)
พุทธศักราช 2480 ฉบับลงวันที่ 20 มกราคม 2545 ให้เป็นทางที่จะใช้ขนส่งของเข้าในหรือออก
นอกราชอาณาจักร ได้หรือจากเขตแดนทางบกมายังด่านศุลกากร หรือจากด่านศุลกากรไปยังเขตแดน
ทางบกได้ ดังนี้

1.2.1 ทางถนนและลำน้ำ จากเขตแดนและสภาพพรมน้ำบริเวณน้ำเพียงดินไปตามลำน้ำไปยังท่าเรือห้วยเคือ ออกจากท่าเรือห้วยเคือเลี้ยวซ้ายไปตามถนนบ้านห้วยเคือ - บ้านท่าโป่งแดง ถึงถนนขุนลุมประพาส เลี้ยวซ้ายไปตามถนนขุนลุมประพาส ถึงถนนขุนลุมประพาส ซอย 4 แล้วเลี้ยวขวาเข้าถนนขุนลุมประพาส ซอย 4 ถึงด้านสุลกากรแม่ฮ่องสอน

1.2.2 จากเขตแดนสภาพพรมน้ำบริเวณบ้านเสาหิน ตำบลเสาหินอำเภอแม่สะเรียง ไปตามถนนไปตามถนนเสาหิน - บ้านกาศ บรรจบกับถนนหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 สายต่อทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ควบคุม - คือเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนควบคุมเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 สายต่อทางเทศบาลนครเชียงใหม่ควบคุม - คือเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนควบคุมถึงด้านสุลกากรแม่สะเรียง

1.3 “ทางอนุมติเฉพาะคราว” ให้หมายถึงทางอนุมติเฉพาะคราวตามมาตรา 5 ทวิ ของพร.บ.สุลกากร (ฉบับที่ 7) พุทธศักราช 2480 ใช้ในกรณีที่ผู้นำของเข้า หรือผู้ขนส่งออกหรือผู้ขนส่งมีเหตุจำเป็นและแสดงความจำนงล่วงหน้าต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายว่าจะขนส่งของผ่านเขตแดนใด ๆ ทางบกหรือคอนโดแห่งเขตแดนนั้นตามทางอื่นนอกจากทางอนุมติ ดังนี้

1.3.1 ช่องทางอนุมติเฉพาะคราวบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ 10 ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. มาตรการเข้า - ออก

2.1. ผ่อนปรนให้บุคคลสัญชาติพม่าเข้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จำเป็นในการอุปโภค บริโภค ในชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใดได้ภายในบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้าห่างจากแนวพรมแดนประมาณ 2 กิโลเมตร ระหว่างเวลาตั้งแต่ 06.00 น. ถึง 18.00 น. (เวลาประเทศไทย) ของ ทุกวันซึ่งจะมีป้ายประกาศ “สิ้นสุดเขตผ่อนปรนการค้าเข้ามาในประเทศไทย” ติดตั้งให้ทราบ อย่างชัดเจน

2.2 “ทางอนุมติ” และ “ทางอนุมติเฉพาะคราว” ให้การปฏิบัติในการเข้า - ออก ให้ถือปฏิบัติเหมือนกับจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้อำเภอในพื้นที่ ที่มี “ทางอนุมติ” และ “ทางอนุมติเฉพาะคราว” ได้พิจารณาดำเนินการขอเปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าเพื่อประโยชน์ทางการค้าระดับประชาชน พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ และสามารถผ่อนผันให้บุคคลบริเวณชายแดน เข้า - ออก บริเวณดังกล่าวได้ต่อไป

2.3 บุคคลสัญชาติพม่าที่มีความประสงค์จะเดินทางเข้ามาในพื้นที่อำเภอที่มีการประกาศเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า นอกเหนือเขตควบคุม 2 กิโลเมตรอนุโลมให้ในกรณี ดังต่อไปนี้

2.3.1. กรณีค้าขาย

(1) ผู้ประกอบการค้าจะอนุโลมให้เข้ามาได้เฉพาะบุคคลสัญชาติพม่าที่เข้ามาขึ้นบัญชีกับทางจังหวัดและได้ทำทะเบียนบัญชีไว้เท่านั้น โดยมีภาพถ่ายและบุคคลค้าประกัน อย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบได้โดยทะเบียนของผู้ประกอบการค้าบุคคลสัญชาติพม่า จะติดไว้อย่างเปิดเผย จุดตรวจฝ่ายทหารไทย, ด้านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ ณ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า จุดตรวจร่วมของเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน

/2. ให้ผู้ประกอบการ...

(2) ให้ผู้ประกอบการค้าสัญชาติพม่า ที่ได้รับการผ่อนผันเมื่อเดินทางถึงเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนหรืออำเภอที่มีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าแล้ว ให้ไปรายงานตัวต่อสารวัตรด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่เพื่อรับทราบและลงทะเบียนควบคุมการเข้า-ออกให้ชัดเจนสามารถตรวจสอบและติดตามตัวได้ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยอนุโลมผ่อนผันให้อยู่ได้ ครั้งละ 3 วัน กรณีมีเหตุจำเป็นต้องขอผ่อนผันอยู่ต่อให้ขึ้นความประสงค์ต่อสารวัตรด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่เพื่อพิจารณาให้อยู่ต่อตามสภาพ ข้อเท็จจริงครั้งละไม่เกิน 3 วัน

2.2.2. กรณีเจ็บป่วยหนัก ถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาคือในโรงพยาบาลจังหวัด ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังนี้

(1) ให้บุคคลสัญชาติพม่าที่เจ็บหรือผู้ติดตาม นำหนังสือรับรองที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายพม่าออกให้ ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารไทยประจำจุดตรวจบริเวณชายแดน โดยให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารไทย ประจำจุดตรวจ เป็นผู้พิจารณาเบื้องต้นว่าบุคคลที่ร้องขอเข้ามาในราชอาณาจักรได้เจ็บป่วยจริงหรือไม่ หากพิจารณาเห็นว่าเจ็บป่วยจริงก็ออกใบรับรองให้ระบุให้ชัดเจนว่า เจ็บป่วยหนักขอผ่อนผันเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เพื่อรักษาคือ ห้วงระหว่าง วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... (ผ่อนผันได้ไม่เกินครั้งละ 3 วัน) แล้วนำไปรับรองการเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง

(2) ให้เจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่ฮ่องสอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำ ออกหนังสือผ่อนผันให้บุคคลสัญชาติพม่าที่เจ็บป่วย และผู้ติดตาม (ถ้ามี) โดยระบุให้ชัดเจนว่าเจ็บป่วย ห้วงระยะเวลาผ่อนผัน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... (ผ่อนผันได้ครั้งละไม่เกิน 3 วัน) ลงทะเบียนควบคุมการเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ให้ชัดเจนสามารถตรวจสอบ ติดตามตัวผู้ได้รับการผ่อนผันได้ตลอดเวลาในห้วงที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย และให้บุคคลที่ได้รับการผ่อนผัน ไปรายงานตัว ณ จุดตรวจร่วมของเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(3) ให้จุดตรวจร่วมรับรายงานตัวบุคคลที่ได้รับการผ่อนผัน ลงทะเบียนควบคุมการเข้า-ออก ชื่อเจ้าของรถยนต์โดยสาร หมายเลขทะเบียนรถยนต์โดยสาร ให้ชัดเจนสามารถตรวจสอบ ติดตามตัวเจ้าของรถยนต์ บุคคลที่ได้รับการผ่อนผันได้ตลอดเวลาที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย และกำชับให้เจ้าของรถยนต์โดยสารนำบุคคลที่ได้รับการผ่อนผันไปรายงานตัว ณ ด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่

(4) ให้ด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ ลงทะเบียนควบคุมการเข้า-ออก ไว้เป็นหลักฐานให้ชัดเจนสามารถตรวจสอบ ติดตามตัวได้ตลอดระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผัน กรณี ผู้ได้รับการผ่อนผัน ไม่สามารถเดินทางกลับออกนอกราชอาณาจักรไทย ได้ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากต้องนอนรักษาคือ ณ โรงพยาบาล ให้ผู้ดูแลนำหนังสือรับรองของ นายแพทย์โรงพยาบาลไปยื่นขอผ่อนผันการขอยู่ในราชอาณาจักรไทยเนื่องจากยังไม่หายจากการเจ็บป่วย โดยให้สารวัตรด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ พิจารณาผ่อนผันตามสภาพข้อเท็จจริง สามารถตรวจสอบได้และรายงานการผ่อนผันให้จังหวัดทราบเป็นรายๆ ไป

2.4 มาตรการเข้า-ออก ณ จุดผ่อนปรน ,ทางอนุวัติ และทางอนุวัติชั่วคราว ให้ทดลองถือปฏิบัติตามประกาศนี้ในห้วง 6 เดือนหลังประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลง ข้อกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ ได้ตามสภาวะการด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ โดยไม่ต้องประกาศให้ทราบล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบการ จึงให้ผู้ประกอบการติดตามข่าวสารและประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดด้วย

3. แนวทางปฏิบัติในการส่งออก-นำเข้า สินค้า ตามแนวชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดน ครั้งที่ 3 /2546 จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการส่งออก-นำเข้าสินค้า ดังนี้

✱ 3.1 ผู้ประกอบการฝ่ายไทยทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา ต้องยื่นความประสงค์ขอขึ้นบัญชีกับทางจังหวัดและอำเภอเพื่อตรวจสอบการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อย ดังนี้

(1) ผู้ประกอบการรายใหญ่ให้อื่นเอกสารและแสดงความจำนงค์ขายกับศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(2) ผู้ประกอบการรายย่อยให้นำขอใบในพื้นที่ ที่มีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า รับดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ค้ารายย่อยและรวบรวมส่งจังหวัด/ศส.ชทพ.จ.มส. ยกเว้นอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนให้ขึ้นทะเบียน ณ จังหวัด/ศส.ชทพ.จ.มส.

(3) ผู้ประกอบการที่ประสงค์ค้าขาย ณ ช่องทางอนุวัติ และช่องทางอนุวัติชั่วคราวตามกฎหมายศุลกากรให้ขึ้นทะเบียน ณ จังหวัด/ศส.ชทพ.จ.มส.

✱ 3.2 ผู้ประกอบการฝ่ายพม่าทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา ต้องยื่นความประสงค์ขอขึ้นบัญชีกับทางจังหวัดและอำเภอ เพื่อตรวจสอบการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อย โดยให้ใช้หลักเกณฑ์การขึ้นบัญชี เหมือนข้อ 3.1 (1) (2) (3)

3.3 ให้เจ้าของที่พัก โรงแรม เกสต์เฮาส์ หรือบ้านพักอาศัย ที่ให้ผู้ประกอบการ หรือผู้ค้ารายย่อยฝ่ายพม่าเข้าพักอาศัย แจ้งความประสงค์ขอเป็นผู้ให้ที่พักพิงกับผู้ประกอบการค้าฝ่ายพม่า ณ ศส.ชทพ.จ.มส. เพื่อสามารถตรวจสอบและติดตามตัวได้ตลอดระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย

3.4 ผู้ประกอบการตามข้อ 3.1, 3.2 และ 3.3 ให้ยื่นความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนห้วงระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2549 ในเวลาราชการ ทั้งนี้ในห้วงระหว่างที่ขอขึ้นทะเบียนอนุ โดมให้ผู้ประกอบการค้าขายปกติบริเวณชายแดน หากพ้นระยะเวลารับขึ้นทะเบียน จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะให้ค้าขายเฉพาะผู้ขึ้นทะเบียนกับจังหวัดเท่านั้น

ผู้ประกอบการรายใดที่ประสงค์ค้าขายบริเวณชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังจากกำหนดนี้ ก็สามารถยื่นความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ค้าได้เช่นกัน แต่ทั้งนี้ห้ามทำการค้าขายในช่วงถือผู้ระหว่างการขอขึ้นทะเบียน จะค้าขายได้ก็ต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้วเท่านั้น

➤ 3.5 เอกสารที่ต้องยื่นในการขึ้นบัญชีครั้งแรก (กรณีเป็นนิติบุคคล)

- (1) เอกสารนิติบุคคลของบริษัทไทย และพม่า
- (2) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีของนิติบุคคลไทย
- (3) เอกสาร สปน. แจ้งผลการตรวจสอบเรื่องยาเสพติด (จังหวัดตรวจสอบ)
- (4) ใบรับรองการเป็นผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมส่งออก
- (5) หนังสืออนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อส่งไป

นอกราชอาณาจักร

(6) หนังสือมอบอำนาจของบริษัทไทยมอบอำนาจให้คนไทย (ชื่อ -นามสกุล) เป็นผู้ดำเนินการด้านเอกสารและพิธีการทางศุลกากรในการส่งสินค้า รวมทั้งเรื่องต่างๆ แทนบริษัทไทย

(6.1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทย

(6.2) สำเนาบัตรทะเบียนบ้านของคนไทย

(7) หนังสือมอบอำนาจของบริษัทพม่า มอบอำนาจให้คนไทย(ชื่อ -นามสกุล) เป็นผู้ดำเนินการในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง ด้านธุรกรรม การเงินแทนบริษัทพม่า

(7.1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทย

(7.2) สำเนาบัตรทะเบียนบ้านของคนไทย

(7.3) สำเนานิติกรรมการของคนไทย

(8) หนังสือมอบอำนาจของบริษัทพม่ามอบอำนาจให้คนพม่ามารับสินค้า

ตรงแนวชายแดน

(9) เอกสารแปลเป็นไทย

(9.1) เอกสารนิติบุคคลพม่า

(9.2) หนังสือมอบอำนาจของบริษัทพม่ามอบอำนาจให้คนไทยดำเนินการเรื่องต่างๆ รวมทั้งด้านธุรกรรมการเงิน

(9.3) หนังสือมอบอำนาจของบริษัทพม่ามอบอำนาจให้คนพม่ามารับสินค้า

ตรงแนวชายแดน

(9.4) สำเนาบัตรหรือเอกสารแสดงตัวของคนพม่าที่มารับสินค้าตรง

แนวชายแดน

(9.5) สัญญาซื้อขายกรณีเป็นภาษาพม่าหรือภาษาอังกฤษ

(10) สัญญาซื้อขาย (คนที่เซ็นสัญญาเกี่ยวข้องกับบริษัทอย่างไร มีการมอบอำนาจหรือไม่)

(11) ใบสั่งซื้อ (PURCHASE ORDER) ดูประเภท ชนิด ยี่ห้อ จำนวน ของสินค้า

(12) บัญชีราคาสินค้า (INVOICE) ประเภท ชนิด ยี่ห้อ จำนวนเลขเครื่อง เลขดัชนี ของสินค้า

(13) เอกสารรับ - ส่งรถ ตรงแนวชายแดน

/ เอกสาร....

เอกสารตามข้อ 9.5, (10), (11), (12), (13) ให้ยื่นกรณีที่ได้รับอนุญาตจากจังหวัด
ให้ค้าขายบริเวณชายแดน

➔ 3.6 เอกสารต้องยื่นในการขึ้นบัญชีครั้งแรก (กรณีเป็นบุคคลธรรมดา)

- (1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทย / พม่า
- (2) สำเนานักทะเบียนบ้านของคนไทย / สำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลพม่า
- (3) สำเนารายการสินค้าที่ประสงค์ค้าขายบริเวณชายแดน
- (4) รูปถ่าย ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป

➔ 3.7 หลักฐานการชำระเงินของบริษัทผู้ค้า (พม่า) จะต้องเป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
ดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าของบริษัทพม่าหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจในพม่าโอนเงินค่าสินค้า
ผ่านระบบธนาคารในพม่าโอนเข้าบัญชีธนาคารในประเทศไทยของบริษัทไทย หรือ
- (2) เจ้าของบริษัทพม่าเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อมาตั้งซื้อสินค้าและนำเงิน
มาชำระด้วยตนเอง อนุโลมให้ใช้แคชเชียร์เช็คได้ หรือ
- (3) เจ้าของบริษัทพม่าแต่งตั้งและมอบอำนาจให้บุคคลสัญชาติไทยที่มีถิ่นที่อยู่ใน
ประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องการชำระเงินค่าสินค้า โดยผ่านระบบธนาคาร หรือ
- (4) ให้แสดงจำนวนสินค้า เข้า/ออก ในกรณีผู้ค้าใช้ระบบการแลกเปลี่ยนสินค้า
(Barter trade) โดยให้เจ้าหน้าที่ ณ จุดปล่อยสินค้าร่วมลงลายมือชื่อรับรอง จำนวน ชนิด ประเภท ของสินค้าที่
มีการแลกเปลี่ยน

3.8 ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแจ้งบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ ณ
จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า, ทางอนุมติ และทางอนุมติชั่วคราว รวมทั้งด่านตรวจ ให้ จังหวัด / ศส.ชทพ.จมส.
ออกคำสั่งรองรับการปฏิบัติงานของทุกนาย โดยที่แจ้งรายชื่อหลังจากประกาศฉบับนี้บังคับใช้ภายใน
15 วัน ในกรณีมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนกำลังให้แจ้งขอเปลี่ยนแปลงทุกครั้ง

4. ผู้ประกอบการค้าที่ประกอบการค้าในสินค้าบางประเภทที่เข้าข่ายเป็นสินค้าควบคุมหรือ
เข้มงวดเป็นพิเศษ หรือเป็นสินค้าที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคง จังหวัดจะต้องดำเนินการพิจารณา
ตรวจสอบให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่งก่อนพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้หากผู้ประกอบการได้ดำเนินการก่อนได้รับอนุมัติ
ให้ส่งออกหรือนำเข้าสินค้า ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นเอง จะกล่าวโทษฝ่าย
ราชการไม่ได้

5. สำหรับกรณีที่มีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการค้าและบุคคลธรรมดาต้องถือ
ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดทุกกรณี

6. ให้ทุกหน่วยที่มีหน้าที่รับรายงานตัวและลงทะเบียนคุณสมบัติบุคคลสัญชาติพม่า
เข้าราชอาณาจักรไทย ได้ควบคุม กำกับ ดูแล บุคคลสัญชาติพม่าที่ได้รับการผ่อนผันให้เข้ามา
ซื้อ-ขาย สินค้าอุปโภค บริโภค ในเขตควบคุมบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้า, ทางอนุมติ ทางอนุมติชั่วคราว
และบุคคลที่ได้รับการผ่อนผันกรณีเจ็บป่วย กรณีค้าขายให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยตามห้วงเวลา

ที่กำหนด ...

ที่กำหนดโดยเคร่งครัดกรณีมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ดำเนินคดีตามกฎหมายอย่าง
เฉียบขาด และให้รายงานยอดสถิติบุคคลสัญชาติพม่าที่เดินทางเข้า-ออกในราชอาณาจักรไทย ให้จังหวัด/
ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทราบทุกเดือนโดยให้รายงาน
ทุกวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

7. สำหรับบุคคลต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและไม่ได้รับการผ่อนผันให้
อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราวภายในเขตควบคุมหรือนอกเขตควบคุมให้ดำเนินการตาม พ.ร.บ.
คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และให้ดำเนินคดีแก่บุคคลที่ให้ที่พักพิง ซ่อนเร้น นำพาตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2549 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

(นายดิเรก ก้อนกลีบ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้อำนวยการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำสั่งกรมทะเบียนการค้า

ที่ 61/2544

เรื่อง มอบอำนาจของอธิบดีกรมทะเบียนการค้า
ในการอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
พ.ศ. 2542

ตามที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 มาตรา 7 กำหนดให้อธิบดีกรมทะเบียนการค้ามีอำนาจออกใบอนุญาตให้คนต่างด้าวตามมาตราดังกล่าวประกอบธุรกิจประเภทและในท้องที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี นั้น

เพื่อให้การออกใบอนุญาตดังกล่าวเกิดความคล่องตัวและสะดวกต่อผู้ขออนุญาต อธิบดีกรมทะเบียนการค้าอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 จึงมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจตาม มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2544

(ลงชื่อ)   อดุลย์ วินัยแพทย์
(นายอดุลย์ วินัยแพทย์)
อธิบดีกรมทะเบียนการค้า

คำร้องขอขึ้นทะเบียนเพื่อค้าขายบริเวณชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำร้องเลขที่	วันที่ยื่นคำร้อง	ผู้รับคำร้อง .....
1. ชื่อบริษัท/ห้าง (ภาษาไทย)		
(ภาษาอังกฤษ)		
2. เลขทะเบียนนิติบุคคล		3. เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร .....
4. สถานที่ตั้งสำนักงาน (ภาษาไทย)		
โทรศัพท		
โทรสาร		
(ภาษาอังกฤษ)		

5. จุดผ่อนปรน/ช่องทางตามกฎหมายศุลกากรที่ขอขึ้นบัญชี	ระหว่างที่ค้าขายบริเวณชายแดนได้พักอาศัยอยู่
☐ จุดผ่อนปรนบ้านห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ 3 ตำบลแมงมา อำเภอขุนยวม	
☐ จุดผ่อนปรนบ้านห้วยผึ้ง ม.3 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จ.แม่ฮ่องสอน	
☐ จุดผ่อนปรนทางอนุเมติบ้านเสานิน ม.1 ตำบลเสานิน อำเภอแม่สะเรียง	
☐ ทางอนุเมติบ้านน้ำเพียงดิน ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จ.แม่ฮ่องสอน	
☐ ทางอนุเมติเฉพาะควรวบ้านแม่สามแลบ ม.10 ต.แม่สามแลบ อ.สบเมย	

6. ประเภทของสินค้าที่มีความประสงค์จะค้าขายบริเวณชายแดน	
☐	☐ .....
☐	☐ .....
☐	☐ .....

7. ข้าพเจ้านาย/นาง/นางสาว ..... (ภาษาอังกฤษ) .....

และนาย / นาง / นางสาว ..... (ภาษาอังกฤษ) .....

ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลตามที่ได้จดทะเบียนการเป็นนิติบุคคลไว้ของบริษัท/ห้าง .....

(ภาษาอังกฤษ) .....

..... มีความประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อค้าขายบริเวณชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน

โดยจะดำเนินการค้าขายกับ นิติบุคคลพม่า/บุคคลทั่วไปสัญชาติพม่า (ชื่อบริษัท/ห้างบุคคล) .....

ที่อยู่ .....

ระหว่างที่คู่ค้าของข้าพฯ ได้ให้อนุญาตให้เข้ามาราชอาณาจักรไทย ได้พักอาศัยอยู่กับ .....

สถานที่พักอาศัย .....

โทรศัพท์ .....

โทรสาร .....

เพื่อติดต่อราชการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการค้าบริเวณชายแดน โดยข้าพเจ้าขอให้คำรับรองต่อจังหวัด / ศส.ชพ.จ.มส. ดังนี้

7.1 ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ถือและใช้ใบรับรองที่ได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียน ติดต่อกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแต่เพียงผู้เดียว

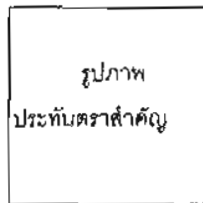
และหากปรากฏว่าได้มีการใช้เอกสารรับรองที่จังหวัดออกให้โดยบุคคลอื่นใดไม่ว่าจะเป็นเหตุให้ทางราชการหรือบุคคลใด ๆ ได้รับความเสียหายหรือไม่ก็ตาม ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบต่อผลจากการนี้ที่ได้มีการใช้เอกสารรับรองฉบับนี้โดยบุคคลอื่นและหรือความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นเสมือนหนึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้กระทำการดังกล่าว ทั้งนี้ตั้งแต่ได้รับอนุมัติออกใบรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นต้นไปจนกว่าข้าพเจ้าจะได้มีการเพิกถอนหรือแจ้งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นต่อจังหวัดแม่ฮ่องสอน / ศส.ชพ.จ.มส.

7.2 ข้าพเจ้ายินยอมให้จังหวัดแม่ฮ่องสอน/คส.รพพ.จ.มส.ตรวจสอบข้อมูลของข้าพเจ้าที่นำมาขึ้นทะเบียนเพื่อค้าขายบริเวณชายแดน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า/บริษัท และสามารถเพิกถอนหรือระงับให้ค้าขายได้ หากจังหวัดแม่ฮ่องสอน/คส.รพพ.จ.มส. ได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ข้าพเจ้า/บริษัท/ห้างร้าน/ผู้ทำการแทน มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือให้การสนับสนุนกับชนกลุ่มน้อย อันเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

7.3 ก่อนที่จะประกอบการค้าข้าพเจ้าทราบถึงสถานการณ์บริเวณชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างดี และยินยอมรับผิดชอบ ต่อปัญหา อุปสรรค และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ที่อาจเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า/บริษัท/ห้างร้าน/ผู้ทำการแทน โดยจะไม่กล่าวโทษจังหวัด ทุกกรณี

7.4 ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ ข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน / คส.รพพ.จ.มส. กำหนดทุกฉบับ

8. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่ระบุไว้ข้างต้นนี้เป็นความจริงทุกประการ

(.....) บริษัทฯ/ห้างฯ
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
ลงชื่อ.....ผู้มีอำนาจกระทำการแทนฯ
(.....) บริษัทฯ/ห้างฯ
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

สำหรับเจ้าหน้าที่

เอกสารนิติบุคคล

1. เอกสารนิติบุคคลของบริษัท	☐ ไทย	☐ มี ต้องแก้ไข.....
	☐ พม่า	☐ ไม่มี
2. เลขประจำตัวผู้เสียภาษีของนิติบุคคลไทย		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
3. เอกสาร สปน. แจ้งผลการตรวจสอบเรื่องยาเสพติด (จังหวัดตรวจสอบ)		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
4. ใบรับรองการเป็นผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมส่งออก		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
5. หนังสืออนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อส่งไปนอกราชอาณาจักร		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
6. หนังสือมอบอำนาจของบริษัทไทยมอบอำนาจให้คนไทย (ชื่อ - สกุล) เป็นผู้ดำเนินการด้านเอกสารและพิธีการทางศุลกากร ในการส่งสินค้า รวมทั้งเรื่องต่างๆ แทนบริษัทไทย		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
(6.1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทย		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
(6.2) สำเนาบัตรทะเบียนบ้านของคนไทย		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
7. หนังสือมอบอำนาจของบริษัทพม่า มอบอำนาจให้คนไทย (ชื่อ - สกุล) เป็นผู้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งด้านธุรกรรม		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี
(7.1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทย		☐ มี ต้องแก้ไข.....
		☐ ไม่มี

**ประมวลกิจกรรมการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามของ
“โครงการพัฒนาคน ชุมชน และพื้นที่การค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน”**

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
9/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยอาจารย์สิทธิพร ภู่นริศ อาจารย์วรรณทนี รุ่งเรืองสภาคุล อาจารย์จักรพันธ์ โสภาริกษาคติ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ เดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
9/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-พม่า ช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
9/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณชัยแสง นามไสว ซึ่งประกอบอาชีพจัดคิวเรือที่ร้องในช่องทางบ้านแม่สามแลบ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
10/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณสรสิทธิ์ วงศ์ดนตรี นายตรวจศุลกากร ณ ด้านศุลกากรแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
10/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยสัมภาษณ์พ.ต.ต.ธนสร แดงแก้ว ณ ด้านตรวจคนเข้าเมืองแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณยุภาพร เจ้าหน้าที่ประจำ ณ สถานที่ออกบัตรผ่านแดนชั่วคราว (TBP) จุดผ่อนปรนบ้านเสาหิน ที่ทำการปกครองอำเภอแม่สะเรียง (ฝ่ายความมั่นคง) บก.ร้อยอศ. อ.แม่สะเรียงที่ 3
12/3/51	<ul style="list-style-type: none"> คณะนักวิจัยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จุดตรวจแม่ต๊อบ กลุ่มงานสืบสวน (บปพ.) กจว.แม่ฮ่องสอน ณ จุดตรวจแม่ต๊อบ กลุ่มงานสืบสวน (บปพ.) กจว.แม่ฮ่องสอน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
12/3/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณผิน ปิงกุล เจ้าหน้าที่ทหารประจำด่านตรวจพิทักษ์ป่า อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
13/3/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณสิทธิพร จักรบุตร หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสาหิน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเสาหิน ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
14/3/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณมนู เทียงธรรม เจ้าหน้าที่ประจำด่านศุลกากรแม่สออด จังหวัดตาก ณ ด่านศุลกากรแม่สออด จังหวัดตาก
14/3/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์พ.ต.ท.ณัฐวุฒิ แสงเดือน นายด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สออด ณ ด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สออด อำเภอแม่สออด จังหวัดตาก
15/3/51	● คณะนักวิจัยเดินทางจากอำเภอแม่สออด จังหวัดตากกลับจังหวัดเชียงใหม่
26/3/51	● คณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยอาจารย์สิทธิพร ภู่นริศ อาจารย์วรรณทิ รุ่งเรืองสภาคณ อาจารย์จักรพันธ์ โสภารักษาเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
27/3/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์พ.ต.ท.ณัฐวุฒิ ตะมะพุด เจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สาย ณ ด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และดูงานการตรวจคนเข้า-ออก ณ ด่านพรมแดนแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
27/3/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณชูชัย อุดมโภชน นายด่านศุลกากรแม่สาย ณ ด่านศุลกากรแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
27/3/51	● คณะนักวิจัยเดินทางจากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายกลับจังหวัดเชียงใหม่
9/4/51	● คณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยอาจารย์สิทธิพร ภู่นริศ อาจารย์วรรณทิ รุ่งเรืองสภาคณ อาจารย์จักรพันธ์ โสภารักษา อาจารย์วัชรพล คนเที่ยง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ เดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
10/4/51	● คณะนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลที่บ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
10/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณอรรควัชร รัตนวงศ์ หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านแม่สามแลบ ณ สถานีอนามัยบ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัด

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
	แม่ฮ่องสอน
10/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณพัน สาลิกานนท์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
11/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณสุพัฒน์ ตาสึงห์ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ววม ตำบลแม่ววม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ววม ตำบลแม่ววม อำเภอ สบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ บ้านของคุณสวัสดิ์
12/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณอำพล อาทิตย์รุ่งโรจน์ ประธานหอการค้าสายใต้ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ บ้านของคุณอำพล
14/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณธรรมรงค์ เพ็ญศรี ผู้ใหญ่บ้านบ้านประตูเมือง ห้วยต้นหนูน อำเภอชุมยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วัดประตูเมือง ห้วยต้นหนูน อำเภอชุมยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
15/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ดาบตำรวจมานพ ปลุกจีน เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจบ้านน้ำเพียงดิน ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
15/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณธีระพงษ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทรายขาว อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ บ้านของคุณธีระพงษ์
16/4/51	● คณะนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ บ้านรักไท อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
16/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณจิ่ง ภรรยาผู้ใหญ่บ้านบ้านรักไท ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายของชำ ณ บ้านของคุณจิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
16/4/51	● คณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลที่ช่องทางนาป่าแปก บ้านรักไท อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
16/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจไวน์ และร้านขายของชำ ณ บ้านรักไท อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
18/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณเคชา เยาวโสธา ประธานสหกรณ์หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงทุ่งกอมู จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ สหกรณ์

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงทุ่งกงมู จำกัด
18/4/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณชัยเดช สุทินกร ผู้ใหญ่บ้านบ้านต่อแพ ตำบลแม่เงา หมู่ที่ 8 อำเภอชุมยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ บ้านของคุณชัยเดช
18/4/51	● คณะนักวิจัยเดินทางกลับจังหวัดเชียงใหม่
11/5/51	● คณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยอาจารย์สิทธิพร ภู่นริศ อาจารย์วรรณทนี รุ่งเรืองสภากุล อาจารย์จักรพันธ์ โอพาริกชาติ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ เดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12/5/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณอำนาจ คงธรรม ผู้จัดการห้างหุ้นส่วน เอทีที อิมพอร์ตเอ็กชปอร์ต ณ โรงแรมริเวอร์เฮ้าส์รีสอร์ท อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12/5/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย-พม่า ณ โกดังของห้างหุ้นส่วน เอทีที อิมพอร์ตเอ็กชปอร์ต อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12/5/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย-พม่าอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
13/5/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณประจิม คงดี นายอำเภอสบเมย ณ ที่ว่าการอำเภอสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
13/5/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คุณเดชา สัตตาผล นายอำเภอแม่สะเรียง ณ ที่ว่าการอำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
13/5/51	● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย-พม่า อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ที่ว่าการอำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
14/5/51	● คณะนักวิจัยเดินทางจากอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนกลับจังหวัดเชียงใหม่
16/7/51	● คณะนักวิจัย เดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
17/7/51	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย-พม่า ณ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
18/7/51	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะนักวิจัยติดต่อเรื่องสถานที่เพื่อใช้อบรมกฎหมายด้านการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งที่ 1 รวมทั้งประสานงานผู้ประกอบการและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมอบรมกฎหมายดังกล่าว และเดินทางจากอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนกลับจังหวัดเชียงใหม่
10/8/51	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ปรึกษาโครงการฯ คณะนักวิจัย และวิทยากรเดินทางจากกรุงเทพฯและจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อเตรียมเวทีการอบรมกฎหมายด้านการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งที่ 1 ณ ห้องประชุมชั้น 2 อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
11/8/51	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ปรึกษาโครงการฯ คณะนักวิจัย และวิทยากรเข้าร่วมการอบรมกฎหมายด้านการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งที่ 1 ณ ห้องประชุมชั้น 2 อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12/8/51	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ปรึกษาโครงการฯ คณะนักวิจัย และวิทยากรเดินทางจากอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนกลับจังหวัดเชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
29/9/51	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะนักวิจัย เดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
30/9/51- 1/10/51	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะนักวิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย-พม่า ณ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2/10/51	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะนักวิจัยเดินทางจากอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนกลับจังหวัดเชียงใหม่ และเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปกรุงเทพฯเพื่อประชุมสรุปงานกับที่ปรึกษาโครงการฯ
3/10/51	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ปรึกษาโครงการฯ และคณะนักวิจัยประชุมเพื่อสรุปความคืบหน้าของโครงการวิจัย ณ ห้องประชุมร้านโคมพระจันทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4/10/51	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะนักวิจัยค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
5/10/51	<ul style="list-style-type: none"> • คณะนักวิจัยเดินทางจากกรุงเทพฯเพื่อกลับจังหวัดเชียงใหม่
20/10/51	<ul style="list-style-type: none"> • ที่ปรึกษาโครงการฯ คณะนักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัยเดินทางจากกรุงเทพฯ และจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อเตรียมเวทีการจัดการองค์ความรู้ด้านการค้าชายแดนอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ห้องประชุมชั้น 2 อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเวทิดังกล่าวจัดขึ้นภายใต้ความร่วมมือระหว่างอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และโครงการพัฒนาคมน ชุมชน และพื้นที่การค้าชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
21/10/51	<ul style="list-style-type: none"> • ที่ปรึกษาโครงการฯ คณะนักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัยเข้าร่วมเวทีการจัดการองค์ความรู้ด้านการค้าชายแดนอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ห้องประชุมชั้น 2 อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อรับฟังสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการค้าชายแดนในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาครัฐ ภาคประชาชน (ผู้ประกอบการค้าชายแดน) เป็นต้น
22/10/51	<ul style="list-style-type: none"> • ที่ปรึกษาโครงการฯ คณะนักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัยเดินทางจากอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนกลับจังหวัดเชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
30/11/51	<ul style="list-style-type: none"> • คณะนักวิจัยเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่เพื่อเก็บข้อมูลการค้าชายแดน ณ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

รายนามเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ภายใต้“โครงการพัฒนาคน ชุมชน และพื้นที่การค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน”

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน/องค์กร
● ภาคราชการ		
1	คุณเดชา สัตถาผล	● นายอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2	คุณจำลอง ป็อกแก้ว	● ผู้ประสานงานป่าไม้อำเภอ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3	คุณนพรัตน์ จันทรินทร์	● ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
4	คุณบุรณ์ อินธิรัตน์	● ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ (เชียงใหม่) ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ (เชียงใหม่) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
5	คุณทัศนะ ศรีประเสริฐ	● นายด่านศุลกากรแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
6	พ.ต.ต.ชนสร แดงแก้ว	● นายด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
7	พ.อ. บุญยืน อินทวง	● ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 36 ค่ายเทพสิงห์ ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
8	พ.ต.อ.รังสิต โลไทยสงค์	● ผกก.สถานีภูธรแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
9	พ.ต.ท. บุญทัศน์ ประดิษฐ์	● สารวัตรสถานีตำรวจภูธรท่าต๊าง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
10	คุณสมชาย ปรางนาค	● หัวหน้าเขตอนุรักษ์พันธุ์ป่าสาละวิน
11	คุณเอกชัย บัญญัติโลก	● เจ้าพนักงานป่าไม้ 5 สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง (ส่วนอนุรักษ์และป้องกัน

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน/องค์กร
		ทรัพยากร) อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12	คุณสากล ทองคำจันทร์	● หัวหน้าหน่วยป่าไม้ห้วยสิงห์
13	คุณปทุม กาวีละ	● นักวิชาการพาณิชย์ 4 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
14	คุณจรัส พรหมมา	● นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
15	คุณละติน คำอ้าย	● กำนันตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
16	คุณอำพล เค้นโยธา	● กำนันตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
● ภาควิชาการ		
17	คุณวีระวัฒน์ ต้นปิชาติ	● กรรมการและเลขานุการมูลนิธิพิทักษ์ประชาชาติ ● ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาคน ชุมชน และพื้นที่การค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
18	รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร	● รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ● ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาคน ชุมชน และพื้นที่การค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
19	คุณบงกช นภอัมพร	
● ภาคประชาชน		
20	คุณสวัสดิ์ ไชยพูน	● ผู้ประกอบการค้าชายแดนอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
21	คุณอำนาจ คงธรรม	● ผู้ประกอบการค้าชายแดนอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
22	คุณจันทรัตน์ สุทน	● ห้างหุ้นส่วนจำกัดแม่สะเรียงชิปปิ้ง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
23	คุณจุฑารัตน์ ดวงสุภา	● ห้างหุ้นส่วนจำกัดแม่สะเรียงชิปปิ้ง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน/องค์กร
24	คุณสมัชชา โรจรัตน์	<ul style="list-style-type: none"> บริษัทส.ประภาคาร จำกัด
25	คุณบุญ พงษ์มา	<ul style="list-style-type: none"> ทนายความดินเปล่าประจำคลินิกกฎหมายชาวบ้าน (ด้านสถานะและสิทธิบุคคล) อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
26	คุณไสแดง แก้วธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ทนายความดินเปล่าประจำคลินิกกฎหมายชาวบ้าน (ด้านสถานะและสิทธิบุคคล) อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
27	คุณสุ ดวงใจ	<ul style="list-style-type: none"> ทนายความดินเปล่าประจำคลินิกกฎหมายชาวบ้าน (ด้านสถานะและสิทธิบุคคล) อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
<ul style="list-style-type: none"> ภาคสื่อสารมวลชน 		
28	คุณเนาวรัตน์ ศรีแก้วเลิศ	สวท.แม่สะเรียง กรมประชาสัมพันธ์
